Cot. 4. Tab. 1ª Num. 13.

AVERROIS
CORDVBENSIS
COLLIGET
LIBRI VII.

CVM QVIBVS ETIAM NVNC PRIMVM IN QVINTO Libro impreſsimus translationem trium illorum tam difficilium eiuſdem libri capitum. lvij. lviij. lix. olim à IACOB MANTINO medico celeberrimo factam. Addidimus itidem poſt antiquam translationem tres illas ſectiones Collectaneorum tribus Colliget libris, Secundo ſcilicet, Sexto & Septimo reſpondentes, à Iohanne Bruyerino Campegio elegantiſsime latinitate donatas.

EIVSDEM AVERROIS COMMENTARIA IN AVICENNAE *Cantica, unà cum eiuſdem Auicennæ textu, in Partes, Tractatus, ac Capita diſtincto, atque caſtigationibus Andreæ Bellunenſis exornato.*

Eiuſdem AVERROIS Tractatus de THERIACA, nunquam antea impreſsus.

Marci Antonij Zimaræ Solutiones Contradictionum in dictis Auerrois ſuper Colliget.

ABIMERON ABYNZOAHAR.

OMNIA NVNC SVMMO STVDIO DILIGENTIAQVE EMENDATA.

Cum ſummi Pontificis, Gallorum Regis, Senatuſq; Veneti decretis.

VENETIIS APVD IVNTAS M D LIII.

IN HOC VOLVMINE HÆC CONTINENTVR.

AVERROIS COLLIGET Libri Septem nuper diligentissime castigati. fol. 4.

Libri Quinti eiusdem Colliget Capita. lvij. lviij. & lix. à Iacob Mantino ob rei difficultatem olim translata, nunc primum cum antiqua translatione in lucem sunt ædita. fol. 57.

Collectaneorum item sectiones tres tribus Colliget libris, Secundo scilicet, Sexto & Septimo respondentes à Ioanne Bruyerino Campegio elegantissime latinitate donatæ post antiquam translationem ob studiosorum commodum appositæ sunt. fol. 80.

Commentaria in AVICENNÆ Cantica diligentissime emendata, vna cum eiusdem Auicennę textu in partes tractatus ac capita distincto, atque castigationibus Andreæ Bellunensi exornato. fol. 101.

Auerrois Tractatus de THERIACA, nunquam antea apud latinos visus. fol. 139.

Marci Antonij Zimaræ Solutiones contradictionum in dictis Auerrois super Colliget. fol. 317.

Abimeron Abinzoahar Liber Theizir. fol. 143.

Index Summarum & Capitum librorum Auerrois in voluminis initio habetur. fol. 2.

Index Canticorum, ante librum illum præfixus est. fol. 100.

Index Tractatuum & Capitulorū libri Theizir Abynzoahar. fo. 186.

INDEX CAPITVM, QVÆ IN LIBRIS COLLIGET CONTINENTVR.

Totius operis Proœmium, ea declarans, quæ in ipso continentur.

Quæ sit libri intentio ac doctrinæ ordo. Cap. 1. fo. 4.

Quo pacto unusquisque liber appelletur: quidque in eorum unoquoque pertractatur. Cap. 2. fo. 4.

Summa, ac Capita Primi libri.

Svmma libri. De Anatomia. fo. 5.

De definitione Medicinæ, et eius distinctione. Ca. 1. 5.

De anatomia Membrorum in uniuersali. Cap. 2. .5.

De ossibus Capitis. Cap. 3. .5.

De Dentibus, & omnibus ossibus totius corporis. Cap. 4. 5.

De anatomia Venarum pulsatilium. Cap. 5. .6.

De anatomia Venarum non pulsatilium. Cap. 6. .6.

De anatomia Neruorum. Cap. 7. .7.

De Ligamentis. Cap. 8. .7.

De Chordis. Cap. 9. .7.

De Carne. Cap. 10. .7.

De Villis. Cap. 11. .7.

De Humoribus. Cap. 12. .7.

De Simplicibus membris. Cap. 13. .7.

De Spiritu. Cap. 14. .7.

De Lacerto. Cap. 15. .7.

De forma Capitis. Cap. 16. .7.

De forma Oculorum. Cap. 17. .8.

De forma Nasi. Cap. 18. .8.

De forma Auris. Cap. 19. .8.

De forma Linguæ. Cap. 20. .8.

De extremitate Oris. Cap. 21. .8.

De anatomia totius Ventris. Cap. 22. .8.

De anatomia Pulmonis, & cannæ eius. Cap. 23. .8.

De anatomia Cordis, & forma eius. Cap. 24. .8.

De forma Stomachi, & Meri. Cap. 25. .8.

De forma Intestinorum. Cap. 26. .8.

De forma Hepatis. Cap. 27. .9.

De forma Splenis. Cap. 28. .9.

De forma Fellis. Cap. 29. .9.

De forma, & anatomia Renum. Cap. 30. .9.

De forma Vesicæ. Cap. 31. .9.

De anatomia Myrach, & Zirbi. Cap. 32. .9.

De anatomia Veretri & Testiculorum. Cap. 33. .9.

De anatomia Mamillarum. Cap. 34. .9.

De anatomia Vuluæ. Cap. 35. .9.

Summa, ac Capita Secundi libri.

Svmma libri. De Sanitate. fo. 9.

De Sanitate, & de Complexione, atque Compositione membrorum in uniuersali. Cap. 1. .9.

De complexionibus membrorum Consimilium. Cap. 2. 10.

De complexionibus membrorum Officialium. Cap. 3. 10.

De Complexione temperata, & de distemperatis totius corporis. Cap. 4. .10.

De Sanitate membrorum officialium, & eius specibus. Caput. 5. .10.

De Sanitate aliqualiter in membris consimilibus. C. 6. 11.

De Actionibus, & Passionibus, & de Virtutibus membrorum. Cap. 7. .11.

De iuuamentis membrorum consimilium. Cap. 8. .12.

De iuuamētis membrorum officialium, quæ sunt instrumenta uirtutis Nutritiuæ. Cap. 9. .13.

De iuuamentis membrorum officialium, quæ sunt instrumenta uirtutis Generatiuæ. Cap. 10. .14.

De iuuamentis mēbrorum officialium, quæ sunt instrumenta Sensus in generali. Cap. 11. .14.

De iuuamento fili Spinæ. Cap. 12. .15.

De proprio instrumento sensus Tactus. Cap. 13. .15.

De iuuamento Linguæ. Cap. 14. .15.

De iuuamentis Oculorum, & partium suarum. Cap. 15. 15.

De iuuamentis instrumentorum Auditus. Cap. 16. .15.

De iuuamentis instrumentorum Odoratus. Cap. 17. .15.

De iuuamentis membrorum uoluntarij Motus. Ca. 18. 15.

De iuuamentis Anhelitus, & membrorum eius. Ca. 19. 16.

De iuuamentis Cerebri & partium eius. Cap. 20. .17.

De Somno. Cap. 21. .17.

De complexione Temporum. Cap. 22. .18.

Summa, ac Capita Tertij libri.

Svmma libri. De Aegritudinibus, et Accidētibus. f. 18.

De Aegritudinis definitione, & eius speciebus in generali. Cap. 1. .18.

De causis Aegritudinum in generali. Cap. 2. .19.

De causis Aegritudinum materialium calidarum & siccarum. Cap. 3. .19.

De generatione Febris choleræ sefrariæ. Cap. 4. .19.

De Aegritudinibus cholericis localibus. Cap. 5. .19.

De Aegritudinibus frigidis & humidis materialibus. Caput. 6. .20.

De causis Aegritudinum frigidarum & siccarum materialium. Cap. 7. .20.

De causis Aegritudinum calidarum et humidarum materialium. Cap. 8. .20.

De causis Aegritudinum compositarum materialium. Caput. 9. .20.

De causis Aegritudinum non materialium in generali. Cap. 10. .21.

De causis Aegritudinum immaterialium calidarum & siccarum. Cap. 11. .21.

De causis Aegritudinum immaterialium frigidarum & siccarum. Cap. 12. .21.

De ægritudinibus membrorum officialium. Cap. 13. .21.

De Continuitate, & Solutione continuitatis, & suis causis aliqualiter. Cap. 14. .21.

De causis Aegritudinum membrorum officialiū. C. 15. 21.

De accidentibus superuenientibus uirtuti Nutritiuæ in generali. Cap. 16. .21.

De accidētitibus superuenientibus uirtuti Retentiuæ. Caput. 17. .22.

De accītibus uirtuti Expulsiuæ supuenientibus. C. 18. 22.

De accidentibus superuenientibus uirtuti Attractiuæ stomachi. Cap. 19. .22.

De accidentibus, quæ superueniunt uirtuti nutritiuæ Intestinorum. Cap. 20. .22.

De Accītibus supueniētibus uirtutibus Hepatis. C. 21. 23

De Accidentibus superuenientibus uirtuti Digestiuæ uenarum. Cap. 22. .23.

De accidentibus superuenientibus uirtuti Nutritiuæ membrorum. Cap. 23. .23.
De accidentibus impedientibus digestionem Cerebri. Caput. 24. .23.
De accidentibus superuenientibus uirtuti nutritiuæ Cordis. Cap. 25. .24.
De quibusdam accidentibus Splenis. Cap. 26. .24.
De accidẽtibus supueniẽtibus uirtutibus Renũ. C. 27. 24.
De accidentibus impedientibus opera Vesicæ. Ca. 28. 24.
De accidentibus superuenientibus membris generationis, sicut Testiculis, Virgæ, & Vuluæ. Cap. 29. .24.
De Expulsiua plurium membrorum. Cap. 30. .24.
De accidẽtibus superueniẽtibus uirtuti Sensibili. C. 31. 25.
De accidentibus superuenientibus uirtuti Appetitiuæ. Cap. 32. .26.
De accidentibus superuenientibus uirtuti Motiuæ uoluntariæ. Cap. 33. .26.
De Sapore, & Odore in generali. Cap. 34. .26.
De sensu Gustus, & de accidentibus ei superuenientibus. Cap. 35. .27.
De sensu Odoratus, & de accidentibus ei superuenientibus. Cap. 36. .27.
De sensu Auditus, & de accidentibus ei superuenientibus. Cap. 37. .27.
De sensu Visus, & de accidentibus ei superuenientibus. Cap. 38. .27.
De accidentibus Anhelitus. Cap. 39. .28.
De accidentibus trium uirtutum, scilicet Imaginatiuæ, Cogitatiuæ, & Memoratiuæ. Cap. 40. .29.
De accidentibus Somni & Vigiliarum. Cap. 41. .29.

Summa, ac Capita Quarti libri.

Svmma libri. De signis Sanitatũ, et Aegritudinũ. f. 30
De signis Sanitatis, et Aegritudinis in gñali. Ca. 1. 30.
De signis complexionum, & sanitatis Cordis. Cap. 2. 30.
De signis cõplexionum, & sanitatis Cerebri. Cap. 3. 31.
De signis complexionum, et sanitatis Hæpatis. Cap. 4. 31.
De signis complexionum, & sanitatis Pulmonis. Cap. 5. 32.
De signis complexionum, et sanitatis Stomachi. Cap. 6. 32.
De signis complexionum, & sanitatis Testiculorum. Cap. 7. .32.
De signis complexionum, & sanitatis totius Corporis. Cap. 8. .32.
De signis significantibus super Aegritudines in generali. Cap. 9. .32.
De signis abundantiæ Sanguinis. Ca. 10. .32.
De signis Choleræ abundantis. Cap. 11. .32.
De signis dominii Melancholicæ. Cap. 12. .32.
De signis dominij Phlegmatis. Cap. 13. .32.
De signis prognosticis Aegritudinũ futurarum per aerẽ, & tempora. Cap. 14. .32.
De signis prognosticis Aegritudinũ futurarum per ægritudines paruas. Cap. 15. .33.
De Pulsu, & Vrina in generali. Cap. 16. .33.
De Pulsu, & de generibus, & speciebus eius. Cap. 17. 33.
De causis Pulsuum. Cap. 18. .34.
De diuersitatibus Pulsuum per res intrinsecas. Cap. 19. 35.
De causis permutãtibus Pulsum ab extrinseco. Cap. 20. 35.
De Vrinis generaliter. Cap. 21. .35.
De significationibus Vrinæ sũptis ex eius colore. C. 22. 35.
De significationibus Vrinæ sumptis ex substantia eius. Cap. 23. 35.
De hypostasi Vrinæ, & de eius significationibus. C. 24. 35.
De signis Aegritudinum membrorum ĩtrinsecorum, et extrinsecorum in generali. Cap. 25. .36.
De signis febris Ephemeræ. Cap. 26. .36.
De febribus Putridis, & de earum signis in uniuersali. Cap. 27. .36.
De signis febris Cholericæ. Cap. 28. .36.
De signis febris Phlegmaticæ. Cap. 29. .36.
De signis febris Quartanæ. Cap. 30. .36.
De signis febris, quæ in Arabico nominatur Michabecha, et est febris Sanguinea. Cap. 31. .37.
De compositione Febrium. Cap. 32. .37.
De signis febris Hecticæ. Cap. 33. .37.
De signis apostematum Sanguineorum. Cap. 34. .37.
De signis apostematum Cholericorum. Cap. 35. .37.
De signis apostematum Phlegmaticorum. Cap. 36. .37.
De signis apostematum Melancholicorum. Cap. 37. .37.
De Crisi in generali. Cap. 38. .37.
De speciebus euacuationum, quæ fiunt in Crisi. Cap. 39. 38.
De diebus Criticis, Cap. 40. .38.
De signis significantibus præsentem Crisim. Cap. 41. 38.
De signis prognosticantibus Salutem. Cap. 42. .38.
De signis prognosticis Malis. Cap. 43. .38.
De signis uniuersalibus Aegritudinum membrorum intrinsecorum. Cap. 44. .39.
De his, quæ egrediuntur à corpore, quæ ægritudines significant. Cap. 45. .39.
De signis Aegritudinum, & causarum ipsarum in generali. Cap. 46. .40.
De signis ægritudinum Oculorum. Cap. 47. .41.
De signis ægritudinum Aurium. Cap. 48. .41.
De signis ægritudinum Nasi. Cap. 49. .41.
De ægritudinibus Oris. Cap. 50. .41.
De signis ægritudinum Gulæ. Cap. 51. .41.
De signis ægritudinum Pulmonis. Cap. 52. .41.
De signis ægritudinum Pectoris. Cap. 53. .41.
De signis ægritudinum Stomachi. Cap. 54. .41.
De signis ægritudinum Hepatis. Cap. 55. .42.
De signis ægritudinum Splenis. Cap. 56. .42.
De signis ægritudinum Renum. Cap. 57. .42.
De signis ægritudinum Vesicæ. Cap. 58. .42.
De signis ægritudinum Intestinorum. Cap. 59. .42.
De signis ægritudinum Vúluæ. Cap. 60. .42.

Summa, ac Capita Quinti libri.

Svmma libri. De Cibis, & Medicinis. fo. 42.
Quæ sit huius Quinti libri intentio. Cap. 1. .42.
De quiditate Cibi, & Medicinæ. Cap. 2. .42.
De Operationibus primis, quas operantur medicinæ in corpore humano. Cap. 3. .42.
De Operationibus Secundis, & Tertijs in generali, quas operantur medicinæ in corpore humano. Cap. 4. 43.
De medicinis Maturatiuis. Cap. 5. .43.
De medicinis Mollificatiuis. Cap. 6. .43.
De medicinis Induratiuis. Cap. 7. .44.
De medicinis Oppilatiuis. Cap. 8. .44.
De medicinis Aperitiuis, & Absterſiuis. Cap. 9. .44.
De medicinis Euaporatiuis. Cap. 10. .44.
De medicinis Aperientibus oraꝛuenarum. Cap. 11. .44.
De medicinis Stypticis. Cap. 12. .44.

De medicinis Mitigatiuis dolorum. Cap. 13. .44.
De medicinis generantibus Carnem. Cap. 14. .44.
De medicinis Cicatrizantibus. Cap. 15. .44.
De medicinis Causticis. Cap. 16. .44.
De medicinis Corrosiuis, & facientibus carnem cadere. Cap. 17. .44.
De medicinis Attractiuis. Cap. 18. .44.
De medicinis Confortantibus. Cap. 19. .44.
De operationibus Tertiarum uirtutum. Cap. 20. .45.
De medicinis Operantibus à forma specifica: & de differentia inter eas, & illas quæ operantur per primam, secundam, & tertiam uirtutem. Cap. 21. .45.
De Venenis. Cap. 22. .45.
De medicinis Bezahar. Cap. 23. .45.
De modo cognoscendi uirtutes Medicinarum, et Ciborum. Cap. 24. .45.
De inuestigatione uerificationis signorum rationabilium operationum Ciborum, & Medicinarum. Cap. 25. 46.
Quo pacto cognosci possint complexiones Ciborꝝ, & Medicinarꝝ per gnales differētias corporꝝ mixtorꝝ. C. 26. 47
De cognitione Medicinarum, & Ciborum per rationem sumptam ab sapore. Cap. 27. .47.
De cognitione Medicinarum, & Ciborum per rationem sumptam ab odore. Cap. 28. .48.
De cognitione Ciborum, & Medicinarum per rationem sumptam à colore. Cap. 29. .48.
De cognitione Ciborum, & Medicinarum per proprietates eorꝝ, prout sunt partes terræ nascētium, & aīalium: & sunt Locus, Tempus, Regio, et Opatio. Ca. 30. 48.
De complexionibus Ciborum quorundam, & Medicinarum specialiter, secundum quòd certificatus fuit Galenus: præcipue uero de Granis, ex quibus panis conficitur. Cap. 31. .48.
De Carnibus. Cap. 32. .49.
De Piscibus. Cap. 33. .49.
De Lacte. Cap. 34. .49.
De Caseo. Cap. 35. .49.
De Ouis. Cap. 36. .49.
De Eructibus. Cap. 37. .49.
De Aquis. Cap. 38. .49.
De Granis, quæ sunt cibi medicinales. Cap. 39. .49.
De Fructibus arborum. Cap. 40. .49.
De Herbis, & Oleribus. Cap. 41. .50.
De uarietate uirtutum medicinarū Simpliciū. Ca. 42. 50.
De medicinis, quæ ex Mineris sunt. Cap. 43. .55.
De Lacte, & uarijs eius operationibus, secundum diuersas eius partes. Cap. 44. .56.
De operationibus Casei. Cap. 45. .56.
De uirtutibus Butyri. Cap. 46. .56.
De operationibus Coaguli. Cap. 47. .56.
De operationibus Ouorum. Cap. 48. .56.
De Fellibus. Cap. 49. .56.
De Vrinis. Cap. 50. .56.
De proprietatibus Stercorum. Cap. 51. .56.
De carne Tyri. Cap. 52. .56.
De Pinguedine. Cap. 53. .56.
De Medullis. Cap. 54. .56.
De proprietate plurium aliarum Medicinarꝝ. Cap. 55. 56.
De rebus Marinis. Cap. 56. .57.
De modo compositionis Medicinarum: Primum autem de compositionis necessitatibus. Cap. 57. .57.
De mensura & proportione Medicinarū simpliciū compositas ingredientium. Cap. 58. .58.
De cognitione Medicinarum compositarum per experientiam. Cap. 59. .62.

Summa, ac Capita Sexti libri.

Svmma libri, De Regimine sanitatis. fo. 63.
De fine artis Medicinæ, ac de Causis, quæ per accidēs in nos corruptionem inducunt. Cap. 1. .63.
De Exercitio, & modis eius. Cap. 2. .63.
De Fricatione, & modis eius. Cap. 3. .63.
De iuuamentis Balnei. Cap. 4. .63.
De operationibus Somni, & Vigiliæ. Cap. 5. .64.
De regimine Corporum, & primo corporis Temperati. Cap. 6. .64.
De regimine corporis temperati per Coitum. Cap. 7. 64.
De regimine eiusdem per Somnum, & Vigiliam. De excrementorum euacuatione: ac laßitudinibus ab immodico exercitio prouenientibus. Cap. 8. .65.
De regimine Senilis ætatis. Cap. 9. .65.
De Corporibus uarias habentibus distemperatas complexiones. Cap. 10. .65.
De regimine Corporum omnium distemperatorū, tum simpliciter, tum composite. Cap. 11. .65.
De resumptione Extenuatorum, & Pinguium extenuatione. Cap. 12. .66.
De regimine Corporis distemperati in singulis membris. Cap. 13. .66.
De Præseruatiõe Corporum, quæ præparata sunt in ægritudines cadere. Cap. 14. .66.
De remotione, & præseruatione corporum à labore Vlceratiuo. Cap. 15. .66.
De remotione, & præseruatione corporum à labore Apostemoso, & Extensiuo. Cap. 16. .67.
De præseruatione corporum tempore Aeris præter naturam. Cap. 17. .67.

Summa, ac Capita Septimi libri.

Svmma libri. De ægritudinum Curatione, seu Ingenio sanitatis. fo. 67.
De modo Curationis malæ complexionis materialis, & non materialis. Cap. 1. .67.
De modo, & qñ fieri debet Euacuatio, et Curatio. C. 2. 68
De euacuatione per Phlebotomiam. Cap. 3. .69.
De euacuatione per Pharmaciam. Cap. 4. .69.
De cura febris Ephemeræ in generali. Cap. 5. .69.
De cura febris Ephemeræ in speciali. Cap. 6. .69.
De cura febris Ephemeræ, qñ est cū fluxu uētris. Ca. 7. 70.
De curatione febrium acutarum Ardentium. Cap. 8. 70.
De cura febriū Putridarꝝ, et primo de eis in gnali. C. 9. 71.
De Cibatione, & Fricatione, & Balneatione febricitantium. Cap. 10. .72.
De cura febrium Cholericarum, & primo de cura Tertianæ. Cap. 11. .72.
De cura Causi. Cap. 12. .72.
De cura febris Phlegmaticæ. Cap. 13. .72.
De cura febris Quartanæ. Cap. 14. .73.
De cura febris Hecticæ. Cap. 15. .73.
De Syncope, eius causis, & curatione. Cap. 16. .74.
De syncope proueniente causa Stomachi. Cap. 17. .74.
De syncope accidente causa Doloris. Cap. 18. .74.
De syncope prouenīte ex supflua Euacuatione. C. 19. 74.

De ſyncope ſuperueniente ex ſuperfluo fluxu ſanguinis Narium, uel aliorum membrorum. Cap. 20. .74.
De ſyncope proueniente ex ſuperflua Vigilia. Ca. 21. 74.
De curatione malæ complexionis particularium membrorum. Cap. 22. .75.
De cura malæ complexionis ſiccæ Stomachi ſine materia. Cap. 23. .75.
De cura caliditatis & ſiccitatis Stomachi, Cap. 24. .75.
De cura frigiditatis et ſiccitatis Stomachi. Cap. 25. .75.
De cura malæ complexionis calidæ Sotmachi. Cap. 26. 75.
De cura frigiditatis & humiditatis Stomachi. Ca. 27. 75.
De ægritudinibus Stomachi, & aliorum membrorum principalium cum materia. Cap. 28. .75.
De Inflatione membrorum, & Apoſtematibus in generali. Cap. 29. .75.
De euacuatione Apoſtematum membrorum principalium. Cap. 30. .76.
De cura Apoſtematum frigidorum, & aliorum apoſtematum ſpecialium. Cap. 31. .77.
De curatione ſolutionis Continuitatis. Cap. 32. .78.
De curatione ſolutionis continuitatis Venarum, & Arteriarum. Cap. 33. .78.
De fluxu Sanguinis, qui à membris prouenit intrinſecis. Cap. 34. .79.
De cura ſolutionis continuitatis in Neruis & Lacertis. Cap. 35. .79.
De cura fracturæ Oſſium. Cap. 36. .79.
De cura ægritudinum Officialium membrorum: Primum autem de cura ægritudinum in numero. Cap. 37. .79.
De cura ægritudinum in Creatione. Cap. 38. .80.
De cura ægritudinum in Poſitione: & operis Peroratio. Cap. 39. .80.

INDEX CAPITVM, QVÆ IN TRIBVS COLLECTANEORVM SECTIONIBVS CONTINENTVR.

Capita Primæ ſectionis, de ſanitate.

DE ſanitatis definitiõe, tpamẽtis, atq; partiũ uniuerſæ corpis ſtructura. C. 1. 82
De partium ſimilarium temperamentis. Cap. 2. .82.
De inſtrumentariæ, diſſimilariũue partium temperamento. Cap. 3. .82.
De natura temperata. Cap. 4. .82.
De cõpoſitæ, diſſimilariumq; partiũ ſalubritate. C. 5. 83.
Quædam adhuc ſuperioribus adijcienda. Cap. 6. .83.
De actionibus, affectionibusq; ſiue paſſionibus. Cap. 7. 83.
De uſu partium incompoſitarum, quæ ſimiles ac ſimilares appellantur. Cap. 8. .84.
De diſſimilaribus nutritoriæ facultati addictis partibus. Cap. 9. .85.
De partibus diſſimilaribus, quæ ſunt genitiuæ potentiæ inſtrumenta. Cap. 10. .86.
De inſtrumentis ſenſibus dicatis generatim. Cap. 11. 86.
De ſpinæ dorſi medulla. Cap. 12. .87.
De tactionis inſtrumento. Cap. 13. .87.
De lingua. Cap. 14. .87.
De oculis. Cap. 15. .87.
De auditorijs ſenſibus, ac partibus. Cap. 16. .87.
De olfactorijs inſtrumentis. Cap. 17. .87.
De partibus, à quibus motus efficitur uoluũtarius. C. 18. 87
De reſpirationis uſu, atq; eius inſtrumentis. Cap. 19. .88.
De cerebro, eiusq; partibus, ac functionibus. Cap. 20. 89.
De ſomno. Cap. 21. .89.
De temporum anni temperamento. Cap. 22. .89.

Capita Secundæ ſectionis, de ſanitate tuenda.

DE artis medicæ fine. Cap. 1. .90.
De exercitio, eiusq; modis. Cap. 2. .90.
De frictione, eiusq; multiplici ratione. Cap. 3. .91.
De lauacro. Cap. 4. .91.
De ſomno atq; uigilia. Cap. 5. .91.
De ratione uictus hominis temperatæ naturæ. Cap. 6. 91.
De uſu uenereorum. Cap. 7. .92.
De excrementorum uacuatione, atq; laſſitudinibus, quæ ab immodico exercitio proueniunt. Cap. 8. .92.
De ratione uictus ætatum ſequentium. Cap. 9. .92.
De his, qui intemperiem compoſitam obtinẽt. Cap. 10. 92.
De intemperiebus omnibus, tum ſimplicibus, tum compoſitis. Cap. 11. .92.
Quomodo graciliores facti, obeſiores efficiantur, et contra obeſiores graciles. Cap. 12. .93.
De ſingualrum partium intemperatura. Cap. 13. .93.
De præcautione futurarum ægritudinum, atq; ſpontaneis laſsitudinibus. Cap. 14. .93.
De ulceroſæ, tenſiuæ, atq; inflammatoriæ, laſsitudinis, tum præcautione, tum curatione. Cap. 15. .94.
De aeris in uniuerſum præcautione. Cap. 16. .94.

Capita Tertiæ ſectionis, de ratione curandorum morborum.

DE intẽperaturarum curatione, quæ cũ humoribus, & quæ circa humores conſiſtunt. Cap. 1. 94.
Quando ſint faciendæ euacuationes. Cap. 2. .95.
Curatio, quæ ſingulis partibus debetur. Cap. 3. .96.
De miſsione ſanguinis. Cap. 4. .96.
De purgatione. Cap. 5. .96.
Omnium diariarum febrium curatio generatim. Ca. 6. 97.
Curatio ſpeciatim diariarum. Cap. 7. .97.
Qui à uigilia, triſtitia, atq; ira, diaria corripiuntur. Caput. 8. .97.
A ſolis deuſtione. Cap. 9. .97.
Ab algore. Cap. 10. .97.
A fatigatione. Cap. 11. .97.
Ab inedia. Cap. 12. .97.
Quæ ab obſtructione. Cap. 13. .97.
Temperamenta calida ac ſicca. Cap. 14. .97.
Febres ex inguinum tumoribus. Cap. 15. .98.
De ſynochis febribus. Cap. 16. .98.
Quæ putreſcentibus humoribus febres accenduntur. Caput. 17. .98.
Cibandi ratio in febricitantibus. Cap. 18. .99.
De balneo in febricitantibus. Cap. 19. .99.
Galeni curatio febrium à ſuccis lentis ortarũ. Cap. 20. 99.

Finis.

AVERROIS CORDVBENSIS

LIBER DE MEDICINA, QVI DICITVR COLLIGET.

Totius operis Proœmium, ea declarans, quæ in ipso continentur.

Quæ sit libri intentio, ac doctrinæ ordo. Cap. I.

Aliqua Hebrea exemplaria hoc ñ habẽt proœmium.

VAndo ventilata fuit super me voluntas per nobile præceptũ ex parte nobilis domini Audelach Sẽpse à mirelmomini de Marocho, pro consilio suorum Philosophorum Auosait, & Auenchalit, & præcepit mihi cõpilare vnũ librum, in quo contineretur tota sciẽtia Medicinalis in Arabico, quæ affirmaret & iudicaret intentiones Priorum, quæ earum essent retinendæ, & quę dimittendæ: tunc declinaui virtutes meas ad suum præceptum, & augmentaui eas ad suum seruitium, & compilaui istum librum vniuersalem, & vocaui nomẽ suum colliget: eo ꝙ incœpi in eo ordinem doctrinæ à rebus vniuersalibus, & ab illis procedã, quousq; deueniam ad particularia. sicut fit in doctrina trium specierum compositionum, ſm quòd est declaratũ supra Primo Physicorum: ita feci in isto libro, ꝙ ego primo cõsyderaui comprehendere vniuersales regulas huius scientię & postea intendi ire ab illis ad membra sua, & ad partes suas in vno alio libro, quem componã, si placebit Deo. ideo vocaui ipsum colliget. Adhuc elegi in ordine huius libri alium ordinem quàm elegerint alĩ authores in suis libris. & iste est ille ordo, q̃ est magis conueniens in doctrina huius scientiæ. Et scias quòd aliquis non poterit stare super finem huius libri, nec intelligere maiorem partem eius, nisi ille, qui legerit tantum in Logica, ꝙ ipse possit ad minus cognoscere modos trium demonstrationum. Adhuc necesse est, ꝙ ipse sit de illis, qui vsi fuerint aliquid scire in radicibus Naturalium scientiarum. Et si nõ erit de aliquibus istorũ, non solum erit priuatus à certitudine intentionis huius libri, & ab vtilitate eius, sed, eueniet ei ab eo magnum nocumentum, eo ꝙ eum abominabitur & despiciet. Et quando abominabit istum, scias ꝙ abominabitur veritatem huius scientię. Et diuisi eum in septem partes: & quãlibet eius partem posui pro vno libro. Et nõ expectes à me, ꝙ ego diuidam partes suas ad numerũ capitulorum, neq; ꝙ appropriem ei vnicuiq; capitulum per se. In illa re vanagloriati sunt sapientes Hispaniæ Andaluxĩ, & maior pars præteritorum authorum. sed pater Philosophiæ non vanagloriatus fuit in faciendo hoc in maiori parte librorum suorum. Et forte quod induxit eos ad faciendum hoc, fuit debilitas discretiuæ scholarium. Sed ille, qui habebit virtutem discretiuam sanã, cognoscet in vnoquoq; libro differentias rerum primas & secũdas, & diuidet vnam rem ab alia, ſm ꝙ videbitur ei magis cõueniens in hora legendi. & qui voluerit diuidere eos ad paruas partes, vel ad capitula, faciat, & nominet ea, sicut vult.

in proœmio.

Ordo.

Diuisio.

Quo pacto unusquisq; liber appelletur: quidq; in eorum unoquoq; pertractatur. Cap. II.

PRimus liber tractat de Anatomia. & nõ multiplicabo in eo, eo ꝙ non promitto dicere rem nouam in eo, quæ non sit dicta per alios authores. quod tamen promitto facere in alĩs libris: quia in eis renouabo verba, quæ nõ senserunt antiqui Medici, & qui ante me transierunt, & probabuntur à radicibus scientiarum Naturalium.

Secundus liber nominatur liber Sanitatis. In isto definietur sanitas vera definitione. Et narrabit complexionem, & complexiones omnium membrorum consimilium & officialium. Et narrabit omnes operationes eorum, & per quam viam habent agere eorum operationes, & pati suas passiones. Et narrabit omnes species sanitatis cuiuslibet mẽbri per omnes causas quatuor. Et narrabit omnes species virtutum corporis humani, & quid sint, & quot sint, & situm earum ſm sententiam Arist. & Gal. breuiter. Et in isto loco cadet memoria disputationis super duo spermata, quod eorum est pars embryonis, & quod nõ; & cuius loco ipsa stãt embryoni, an per materiam, an per formam. Et narrabit de virtute primi motoris, qui est in corpore motu volũtario, quid est, & vbi est situs eius, an in neruo, an in lacerto. Et narrabit de motu pectoris & pulmonis, & diuisionem, quæ cecidit inter authores priores super sententiam Gal. & remouebit dubia. Et narrabit breuiter naturam aeris temperati, & de natura quatuor tẽporũ anni, et qualis temperantia est illa, quę dr̃ in vere.

Tertius liber dicitur liber Aegritudinũ. Et ibi definietur ægritudo. Et narrat species ęgritudinum simplicium, & membra consimilia, & officialia. Et ponit in vnoquoq; eorum omnes quatuor causas vniuersales, & etiam de particularibus. Et postea narrat omnes species ægritudinum compositarum, quæ sunt in membris: & ponit causas earum secundum istam eandem viam prædictam. Et narrat omnia accidentia, quæ superueniunt super eorum operationes in diminutione, aut in debilitate: & ponit causas istarum rerũ prolixe. & in isto loco cadit definitio doloris, & quæ sunt causæ eius, & quot. Et hic addimus verba super sentẽtiam Galeni in hoc multum necessaria. Et narrat omnia accidentia sensuum & virtutum: & ponit causas secundum sententiam Aristotelis.

Quartus liber nominatur liber Signorum. Et narrat omnes signorum species significantium supra sanitatem cuiuslibet membrĩ per se in membris cõsimilibus, & officialibus ex parte operationum eorum. Et narrat super omnes species signorum significantiũ super omnes ægritudines cuiuslibet membri per se: & signa accidentium eorum ex parte operationum ipsorum secundum sentẽtiam Aristo. & hic cadit definitio signi. Et narrat signa dominĩ cuiuslibet humoris i corpore hominis secũdum complexionem propriam naturalem tali corpori. Et narrat signa cuiuslibet ægritudinis, & cuiuslibet accidentis, quæ superueniunt corpori ex causa aeris circundantis secundum dictum Hip. Et narrat viam signorum significantium super ægritudines magnas ex parte paruarum anticipantium, aut ex parte accidentium. Et narrat signa significãtia super sanitatem, et super ægritudinem vniuersalem & particularem, ex parte pulsus, & vrinæ. Et narrat signa significantia super ægritudines, quę continent totũ corpus, sicut febris & similia: & dat causas earum, & incipit à febre diei. Et narrat omnes modos crisis, & veros & falsos, bonos & malos, & tẽpora earum, & causas ea-

BIBLIOTECA DE LA CORUÑA

rum esse, & dies earum esse, & earū priuationis. Et hic redditur causa, quare Medici dicunt, ꝙ si etiam veniat crisis in diebus conuersionis, ipsa est vera apud eos, dummodo veniat in die cretico conuenienti illi ægritudini. Et hic cadit inquisitio, si stellæ sunt causa in operationibus corporum inferiorum, aut non. & si sunt causa, vtrū sunt causa propinqua, vel remota. Adhuc inquiritur, si Astronomia est necessaria scientiæ medicinarum, an non. Et narrat signa crisium ex parte rei exeuntis à corpore, aut ab eo quod videtur ab operationibus corporis ægri. Et narrat signa significantia super quamlibet ægritudinem membrorum interiorum. Et narrat signa significantia super ægritudinē ex parte rei exeuntis à corpore exitu accidentali, & naturali. Et ponit differentias, quæ sunt inter fluxum, qui accidit per ægritudinē materialem, quæ superuenit vni membro, aut plus ꝙ vni, & fluxum qui accidit per ægritudinē vniuersalem, quæ superuenit membris. Et narrat opinionem plurimorum, qui transibant de vna medicina ad aliam in vna medicatione alicuius ægritudinis: & quare probant diuersas medicinas super eādem ægritudinem. & hic exemplificabo exēpla conuenientia, & sententiabo super securiorem viam. Et narrat omnia signa, per quæ certificatur nobis in ægritudine cuiuslibet membri, quæ earum est materialis, & quæ non. & ista res est multum declaranda: eo quòd est multum necessaria ad cognoscendum Medico.

Quintus Liber nominatur liber Medicinarū, et Ciborum. In primis definietur in eo quod quid est cibus, & quid est medicina secundum sententiam Aristo. & Galeni. Et narrabo naturam cuiuslibet istorum, & eorum vniuersalem operationem in corpore humano, & etiam particularem, & per quem modum operantur in corpore, et numerum suarum principalium virtutum, & quæ ipsarum operatur per se, & quæ per accidens, & quæ virtus earum, quæ est appropriata solum vni mēbro, & quæ plus ꝙ vni, & quæ sunt illa mēbra. Et narrat quas operationes ipsa facit ex parte qualitatis, & quas ex parte materiæ, & quas ex parte formæ specificæ, & ponit causam istorū ſm sententiam Arist. Et narrat quomodo dicunt cibus, & medicina tēperati, & distēperati ſm Arist. Et narrat quæ via est magis vera in cognitione eorū, an via syllogismi & demōstrationis, an via experimēti: & si solū vnū istorū sufficit in arte, aut si ambo sunt necessaria. Et narrat longo sermone omnes regulas cōpositionis & necessitatē eius, & modi illarum regularum incedunt secundum sententiam Antiquorū. Et frangam verba Iacobi Alkindi, qui se voluit ostendere sicut Philosophum, quando locutus fuit in gradibus cōpositionis. Et declarabo verba Galeni in hoc, ideo quia sunt multum confusa hic.

Sextus Liber nominatur liber Cōseruationis sanitatis. In primis declarat verba Galeni in regimine illius, qui habet tēperatā cōplexionē. Et postea narrat species præparationū materialium, primas & secūdas, quę inueniunt in indiuiduis. Et dabo causam, quare inueniū, ꝙ in faciendo cōueniens, nō eueniet quæsitū: scilicet, ꝙ nos aliquādo regemus vno et eodē regimine in eodē tēpore, & in vna ætate, & in eodē climate duo corpora, quæ erunt ambo cōmunia in prędictis rebus in eorum præparatione materiali super eādē præparationē temperantiæ, & erit istud regimē proportionatum & cōueniens præparationi, quæ innenitur in ambobus eorū: & cū hoc toto nō eueniet quæsitū æqualiter: sed in vno cōplebitur, & in alio deficiet. Et similiter inueniemus corpora, quæ regūtur cōtrario regimine conuenientiæ præparationis eorū, & sanitas est cōpleta in eis, & diu viuūt. Et hic frangā verba dicentiū, ꝙ illi q̄ regunt ſm præceptum Galeni, habēt longā vitā penitus. Et narrat iuuamentū aeris, & eius nocumentū ſm diuersitatē cōplexionū, & iuuamentū exercitij & specierū suarū, ſm ꝙ conuenit vnicuiq̄ membro, & iuuamentū balnei & specierū suarū, & iuuamentū somni & vigiliæ, et nōcumentū suū. Et narrat conseruationem sanitatis in vnaquaq̄ specie cōplexionū sanitatis, quæ est præsens eis. Et incipit in regimine illius, qui habet temperatam cōplexionē, cuius mala cōplexio est in fieri. & iste sermo similatur multū primo huius libri: sed ponuntur in eo verbà noua bona & vtilia. Et narrat regimen malæ præparationis manifestæ, scilicet plus laboris, quī euenit primū à se, non per accidens, nisi propter ægritudinem anticipātem, & ponā differentiā, quę est inter hoc regimē, & regimē laboris, qui est anticipatus ab ęgritudine, vel ab accidēti manifesto. Et hic procedam in regimine attractionis malorū humorū factæ à corpore ad vnum membrum, aut ad plura, aut intus, aut extra, qua de causa ipsum est præparatum ad mala apostemata. Postea loquar breuiter in conseruatione corporis, & defensione eius à corruptione aeris.

Septimus Liber nominat liber Medicationis ægritudinū. & narrat medicationē, & remotionē accidentiū, & iste est ordo suus. In primis narrat vias medicationis ægritudinū, quæ superueniunt membris consimilibus, siue sint materiales, siue nō materiales. Adhuc narrat medicationē ęgritudinū, quę sunt in mēbris officialibus per eandē viā, qua narrauit in cōsimilibus, & facit longū sermonē de hoc. Et intrat sermonē tractatus remotionis malitiæ cōplexionis materialis & immaterialis, & tractatus multarū differentiarū, quas posuit in regimine & medicatione malæ complexionis iuuenis, & malæ cōplexionis senis, quādo elongati sunt à suis gradibus naturalibus, quomodo debeāt reduci ad ipsos cum gradibus cōtrarietatis, & quot sunt gradus cōtrarietatis proprij vnicuiq̄ ipsorum. & in hoc loco intelligetur reprobatio super hoc, quod dicit Galenus in hoc. Et narrat modos graduū cōtrarietatis, cùm nos faciemus regimē proprium in vnoquoq̄ mēbro causa reducēdi ipsum ad propriā suā temperantiā, quādo ab ea exierit. & etiā hic reprobabitur sententia Galeni in hoc manifeste. Et narrat modos euacuationis p flebotomiam & pharmaciam, ſm corpus ęgrum, ſ. quod corpus est eis cōueniens, & quod nō, & quod tēpus, & quæ ætas, & quod est cōueniēs solū vni, & quod ambobus, & quod est priuatū ambobus, & alias differentias similes istis. Et hic etiā manifestabitur regimē prægnātium, & modi actionū partis oppositæ. & intentio huius sermonis erit multū nobilis. Et narrat vias medicationis & in omnibus febribus acutis & putridis breuiter. Et narrat vias medicationis malæ complexionis materialis superuenientis alicui mēbro ex mala materia accidēte, vel attracta, vel currēte ad ipsum. Et intēdo in hoc sermone in medicatione omnium specierum apostematum, quæ generant in mēbris interioribus & exterioribus, & in qua nos debemus flebotomare eū, & in qua nō: & in qua nos debemus repercutere, & in qua non: & quibus repercussiuis, & in qua materia, & in quo tēpore ægritudinis. Et narrat medicationē ægritudinū dissolutionis cōtinuitatis, intus et extra, ex causa interiori & ex causa exteriori, & omnium vulnerū & percussionū. & cadit in hoc loco medicatio ægritudinū pulmonis, et fixurarū venarū, & arteriarū, et apostematum neruorum, & ægritudinum dislocationis.

Auerrois

AVERROIS COLLIGET LIBER PRIMVS.

SVMMA LIBRI.

De Anatomia.

De definitione Medicinæ, & eius distinctione. Cap. I.

Intentio.

INtentio mea in hoc tractatu est tradere in arte Medicinæ summas sufficientes per viam breuem, vt sit ianua & introitus desyderãtibus perfici in partibus artis, & vt sit memoria oĩbus, qui quæsiuerunt ipsam, & sciuerunt cognitionẽ eius. Et studebimus loq in pluribus verba concordantia veritati: quãuis contrarientur opinionibus Antiquorum authorũ istius artis. Et dicimus ꝙ ars Medicinæ est ars operatiua exiens ex principijs veris, in qua quæritur conseruatio sanitatis corporis humani, & remotio suæ ægritudinis, ſm ꝙ possibile fuerit in quolibet corpore. quod est, quia finis artis istius nõ est ad sanandum omnino, sed ad faciendum illud, quod potest fieri, & in quãtitate conuenienti, & tempore conuenienti, & postea expectari debet finis, sicut est in arte nautarum, & in regimine exercituum. Et quia artes practicę, inquantum sunt artes, continẽt tria: Primum est scire loca suorum subiectorum: Secundum est scire finem quæsitum ad adducẽdum ipsum in locis subiecti: Tertium est scire instrumẽta, cum quibus valeamus ducere finem illum in locum illius subiecti: ideo ex necessitate ars Medicinæ primo diuisa est in istas tres partes. In prima parte, quæ est ad sciendum loca subiecti, faciemus scire membra, ex quibus compositum est corpus humanum, simplicia & composita, & humores, & spiritus. Et quia finis hic præintẽti & quæsiti sunt duæ species, ſ. conseruare sanitatem, & remouere ęgritudinem, est adhuc ista pars diuisa in duas partes: vna est, in qua faciemus scire quid est sanitas in omnibus rebus sustentantibus ipsam: & sunt quatuor causæ, ſ. materia, efficiens, formalis, & finalis, & in omnibus eã consequentibus: altera est, in qua faciemus scire quid est ægritudo in omnibus suis causis, & eam cõsequentibus. Et quia non est sufficiens scire quid est sanitas, & quid est ægritudo, ad conseruãdum vnum, & ad remouendũ aliud, diuisa est adhuc ista in duas alias partes. in vna faciemus scire qualiter sanitas conseruatur: & in altera qualiter ægritudo remoueatur. Et quia nec sanitas nec ægritudo sunt per se notæ, ideo in prima obuiatione fuit necesse nobis cognoscere signa, quæ sunt signa sanitatis et ægritudinis. & ideo ista pars adhuc est vna partium istius artis. Ergo diuisa est scientia ista in partes septem magnas. In prima quidem narrabimus mẽbra hominis, super quæ testificat sensus, ſ. simplicia, & composita, & humores, & spiritus. In secunda faciemus scire sanitatem, & suas species, & consequentia. In tertia ægritudines, & suas species, & accidẽtia sua. In quarta significationes significantes super sanitatẽ, & ægritudinem. In quinta instrumẽta, quæ sunt cibi, & medicinæ. In sexta viã conseruationis sanitatis. In septima ingenium remotionis ægritudinum. Et intendimus hoc hic ordinare ſm istam diuisionem: eo ꝙ hæc diuisio est ei subiecta. [2] Et quia vna rerum, quas artes speculatiuæ recipiunt ab alijs, est loca subiecti & principia, siue sint illa loca subiecti à principijs notis per se, siue sint à rebus, quarum declaratio fit ab alia arte: oportet nos cognoscere in primis artes, à qbus recipit hęc ars plurimũ suorũ principiorũ: deinde redibimus ad loquendũ de qualibet supradictarũ partium. Et dicamus ꝙ aliqd huius artis est speculatiuum, & illud est eius scientia Naturalis: & aliquid eius est practicale. Et pars practicalis est ars medicinarum experimentalis: & etiam illius est ars anatomiæ. Sed theoricalis plurimum est accepta à causis sanitatis & ægritudinis, & maxime à causis multum remotis: sicut sunt elementa, & similia. Et ab arte Medicinæ experimẽtali disces cognoscere virtutes plurium medicinarum: quod est, quia res, quam cõprehendimus per viam experimentalem, est pauca valde comparatione eius, quod necessarium est nobis in hoc. Sed via artis medicinalis ratiocinatiua est ad dandum causas rerum, quas nobis inuenit ars medicinalis experimentalis. & hæc ars ab arte anatomiæ recipit multas partium sui subiecti. Et quia artifex artis, inquantum est artifex illius artis, non potest cognoscere principia recepta in illa arte, quãuis sciat illa: nescit enim ea, nisi inquantum est artifex alterius artis: ideo oportet eũ recipere illa pricipia artis suæ ab illo loco, in quo sunt magis nota: & maxime principia, quorum omnes partes sciri non possunt ſm certitudinem, sicut est experientia medicinarum. Et ideo de parte huius artis dixit Hip. ꝙ vita hominis est breuis, quando dixit: Vita breuis, ars vero longa. quia pars, quæ est per viam experimentalẽ, non est in ipsa breuitas. & ita est in hoc nostro tempore in pluribus membris, quæ apparẽt per viam anatomiæ, eo ꝙ hæc ars iam est amissa. Et debes scire ꝙ artifex scientiæ Naturalis cõmunicat Medico, eo ꝙ corpus humanum est vna partium locorum subiecti naturalis. sed diuersificatur adinuicem in hoc: quia iste consyderat sanitatem & ægritudinem, inquantum sunt entia naturalia: & Medicus consyderat ea, inquãtum appetit cõseruare vnum, & remouere aliud. Et ideo necessarium est Medico, postquam sciuerit summas, quę aggregatæ sunt in hac arte, studium longum: & postea poterit in ipsa inuenire accidẽtia in materijs, quæ sunt impossibilia scribi. Et Medicus, quãdo fuerit solicitus in operationibus istius artis, erunt firmata in ipso principia experimentalia, per quæ poterit inuenire in materijs illas summas: sicut est in artibus Mechanicis, & cogitatiuis. Et Arist. appropriat hanc artẽ inter artes Mechanicas in virtute. Et ex hoc manifestum est, ꝙ res dicta in definitione Medicinæ, quæ est cognitio sanitatis & ægritudinis, & rerum proportionatarum eis, ꝙ non est definitio vera, eo ꝙ diuisit in ea differẽtiã, per quam cognoscitur differre speculationẽ artificis huius artis à speculatione artificis Naturalis sciẽtiæ. Et ad hoc nõ attendas ei, de quo dixerunt, ꝙ non est sanitas nec ægritudo: quoniam non est inter nocumentũ operationum sensibilium & inocumentum earundem medium: nec est variatio, nisi ſm plus & minus. & non est medium inter duo contraria, ita ꝙ sit aliquod illorum in parte absq; parte, in qua est aliud, nec in tempore absq; tempore, in quo est aliud. & est manifestum, ſm ꝙ dictũ est in scientia speculatiua. Et postq; narrauimus intentionẽ istius artis, & partes suas, & viã speculationis in ipsas, necesse est nobis loq super vnã quãq; partẽ eius.

Medicinæ definitio. Vide alias, apũ Hippo. lib. de Flatibus, apud Gale. in lib. Artis paruæ, apud Auic. prima primi ca. primo.

Medicinę diuisio.

Medicinæ aliqd est speculatiuũ, aliquid est practicale.

Medicę differt a Physico in modo consyderandi.

Contra Gale. in prima technis.

Ratio, quod non dat̃ corpus neutrũ, in prædicamentis. c. de Oppositis.

2 De principijs Medicinæ.

De Anatomia membrorum in uniuersali. Cap. II.

PArticulæ, quæ testificant super ea sensus in corpore humano, sunt species duæ. Vna est membrorum consimilium: verbi gratia, hæc definitio

istius

bant per terram, & etiam comedebant ex speciebus anabulę propter famis necessitatem, quare quotidie moriebantur. x. vel. xij. aut plures. Et postęᵭ euasi cum adiutorio Dei ex illis vinculis & redij in Hispaniam, vidi homines qui comedebāt orobū quibus dolor stomachi sequebatur. Et alios vidi qui comedebant quoddā quod in arabico nominat atthala & radices de lus. & moriebātur. Et vidi similiter in quadā ciuitate quę nominatur mazarus, homines qui propter intensam famem quærebant, & frāgebant ossa antiqua & vetusta cadauerū, & comedebant medullas ipsorum, & moriebantur subito. Et cum tales cibi possint esse diuersi et plures numero, ideo diuersimode diuiduntur, ſm diuersitatem & variationem ipsorum & secundum illam diuersitatem diuersę fiūt ęgritudines, & generantur, & non solum secundum diuersitatem dictorum ciborum, verum etiam ſm naturam locorum, & secundum complexionem & naturam recipientis. Quare tot & tantę possunt esse variationes, quot impossibile esset eas scribi in libro. Tamen dico ꝙ theriaca magna & mertridatum, & electuarium de euforbio, generaliter omnia ista conferunt valde in omnibus predictis, & suis similibus, dummodo abstineat se à comestione malorum ciborum & potuum. Illū vero qui comederit cibaria mala rege cum cibis bonis & laudabilibus, sicut est panis bene fermentatus, & brodium gallinæ optimę, vel caro ędi lactentis, qm istud regimen facit euadere à periculo prouenientę ex regimine mali et corrupti cibi. Si autē virtus fortis extiterit, & corpus fuerit repletum ex humoribus horribilibus & corruptis generatis ab aliquibus dictorū ciborum, stude in purgando eum ab illis humoribus. Et iam superius tibi nominaui diuersitatē medicinarum laxatiuarum, cum quibus extrahuntur & euacuantur oēs species diuersitatis humorū, vnde ad ipsas recurre, considerando virtutē & alias conditiones supradictas. Et si videtur tibi conuenire dare ei bezeharth, sicut sunt barbus se. i. cumani, & smaraldus, vel electuaria supradicta dabis cum prouidentia magna & studio, ſm ꝙ tibi videbitur conuenire. Cognoscendo ꝙ butyrum quod posui in medicamine laxatiuo suprascripto nō est absq; prędentia magna, eo quod butyrum habet aliquid fętoris et horribilitatis, & inde proprietatem habet ad similitudinem trahendi horribilitatē & putredinem humoris prædicti.

Hucusq; rememoratus sum generaliter species epidemiarum, et earum curationes, ſm ꝙ proposui determinare. Et nō remanet amplius determinare de aliqua alia specie, nisi de illa de qua aliqs si vixerit minime euadere poterit, nisi miraculose & volūtate diuina, eo ꝙ homo secūdum Gal. generatus est ex spermate patris & matris, voluntate Dei. Et nutrimentū embrionis est ex sanguine qui descendit ad vuluā. Et quia ipse Gal. nominauit dictum sanguinem, sanguinē menstrualem, putauerūt aliqui sapientes ꝙ nutriatur embrio à sanguine menstruali sed non est ita. Tamen Gal. sequitur vestigium, & cōsuetudinem grecorum, qui vocant omnem sanguinē descendentem ad vuluam menstrualem, quemadmodū ipsi nominant omne apostema quod accidit gutturi siue fit ex sanguine, vel ex cholera aut ex phlegmate, seu melancholia squinantiā. Et quodlibet apostema quod oritur in pectore siue sit in panniculo, seu in pulmone, vel sub costis nominant pleuresim, & de quolibet tumore qui fit in pedibus cū dolore, assueti sunt vocare amacras. s. podagrā, ita omnem sanguinem venientem ad vuluam dicūt esse sanguinem menstrualem. Sciendo pro certo ꝙ si embrio ex tali sanguine menstruali nutriretur sicut est ille qui expellitur & purgatur à mulieribus, nō viueret vllo modo. Immo nutritur embrio ex sanguine valde laudabili. Sed quia sanguis qui naturaliter dicit & est menstrualis, positus est & situs in corpore ipsius matricis, ideo embrio ab illo inficitur, & accidit ei tinea, quæ tinea vulgariter à latinis dicitur sagro, in facie & capite, & destruitur appetitus eius, & corrumpitur, & fit in eo appetitus comedendi lutum, vel carbones & similia. Et ille embrio qui recipit hanc infectionem rectificat eam inquātum potest, & id quod non potest rectificari remanet in corpore, & moratur ibi. Demum natura ipsius per tempus simul extra eiicit & expellit. Mulieres vero post partum si non bene fuerint purificatæ, & euacuatæ ab isto sanguine mēstruali, multæ species ægritudinum eis possunt superuenire secundum præparationem & naturā vniuscuiusq;, ex quibus deficere possunt, & deficiunt aliquæ, & aliquę liberātur volūtate Dei. Embrio autem pro certo dico ꝙ nutritur ex bono sanguine puro & laudabili. Sed quia pro certo dictus sanguis menstruus in matrice infunditur, & in corpore ipsius imbibitur sicut vasa à liquoribus impositis imbibuntur eis & resudando exterius humectantur. Et quāuis vasa inuitreata longinqua sint ab infusione & imbibitione liquorosorum, tamen videmus ꝙ ex longitudine temporis recipiunt infectionem & imbibitionē à fermento, postęᵭ ibi factum fuerit & continuatū tempore longo, ita ꝙ post multā ablutionem si posueris ibi pastam azimam fermentabit absq; fermento aliquo, ꝙ nō fiet in vase nouo, & hoc scemmate cōmiscetur aliqd modicū ex dicto sanguine in embrione, sed fortitudine matricis, & ex alio multo & bono nutrimento quod recipit nō lędit dum permanet in matrice. Post exitum aūt ipsius ab vtero nutritur infans & coadunatur calor naturalis in eo & augmentat, & confortatur natura, & conatur digerere & subtiliare prædictū humorem malum & nociuum, & ipsum exterius expellere, et hoc fit cum labore forti, & angustia magna, & febre valida, atq; graui. Sed ex substantia prædictorū grossorum humorū fiunt variolę & morbilli quę exeunt cum febre valida impetuosa & maligna, qm̄ vides ꝙ illi qui extrahunt butyrum à lacte, non faciunt illud nisi cum labore magno atq; forti valde, & motu laborioso atq; graui. Quare credendum est ꝙ in motu & expulsione variolarum & morbilli illud idē accidere debeat. Et iam in precedenti eorum cura rememoratus sum pro posse. Et causa quare de his hic feci mētionem fuit quia pauci euadūt ab eis. Et quia semper euenire consueuerunt tempore epidemię factę ex corruptione aeris, vel causa aquę putridę vel corruptę, vel ex cibis malis & corruptis sumptis & comestis. Et etiā ad remouendum homines à mala opinione, quia credebant quamplures ꝙ embrio nutriretur in vtero matris à sanguine menstruo, quod falsum est, sicut determinaui, & quia curā de eis superius ordinaui, ideo hic scribere prætermitto, nihilominus monitionem facio his in hoc loco, videlicet ꝙ abstineant omnino à rebus dulcibus & falsis, & bibant aquam frigidam & puram, aut aquam ordei, & elongentur ab omni laxatiuo penitus, donec ægritudo fuerit in declinatione, & declinata multum, quamuis aliqui medici hoc facere assuescant. Si autem post alleuiationem & declinationem ægritudinis reliquiæ aliquæ remanere videantur in variolis vel morbillis, non erit malum ipsas euacuare cum medicinis lenitiuis habentibus proprietatem remouendi acuitatem materiei, sicut sunt tamarindi dissoluti in aqua, quia ipsas reliquias habent expellere & remouere, tamen pro maiori parte non indiges laborare cum istis. Et quia iam compleui quod determinare intendo in hoc loco, desisto in quiete confidens in dominum.

Completus est Liber theysir almudanar cum laude Dei, ędítus in arabico à discreto viro Abymeron in practica & operatione medicinę excellentissimo, fideli regis Aynzoar, translatus Venetijs in cōfinio sancti Saluatoris ab hebraico in latinum à magistro Paraumo physico, ipso sibi vulgarizante magistro Iacob hebreo, in medicina & alijs scientijs plurimum erudito. Currente anno domini nostri Iesu Christi millesimo ducentesimo octuagesimoprimo, die iouis quę fuit vigesimaprima Augusti in meridie, Ducante viro egregio & preclaro Domino Ioāne Dandulo sui ducatus anno secundo. Annis arabum. dclxxix. mensis quarti diebus quinq;.

Compositiones magnæ vtiles in tali epidemia.

Curatio.

Embrio nō nutritur sanguine menstruali.

Embrio nutritur sanguine laudabili.

Causa tineę, saris & variolarum in pueris.

Multa mala incurrūt mulieres nisi in partu bene purgētur, & cur.

Vasa vitrea recipiunt impressionē licet non ibibantur.

Origo variolarum & morbillorū.

Morbillis ac variolis oēs fere sūt obnoxii.

INCIPIT ANTIDOTARIVM Abumeronis Auenzoar compositum.

HÆc est particula Antidotarij Abumeronis Auenzoar Libri sui theyzir conueniens illis qui non didicerunt scientiam medicinæ demonstratiuam, & qui in practica medicinæ minime sunt instructi & colliguntur in hoc loco vniuersaliter curæ ęgritudinum cum syrupis & electuarijs & vnctionibus.

SYRVPVS conueniens sanis, & conseruat sanitatē cum adiutorio Dei. & cōfert causis promouētibus arteticam. ℞. myrabolanorū, citrinorū indorū, capillorū veneris, liquiritię mundatæ, violarū. añ. ʒ. i. corticis subtilis citri scedeg. indi. sandali, rosarū seminis cucurbitarū mūdati. añ. ʒ. i. iuiubæ. x. numero, squinanti. ʒ. s. agarici aure. i. Quęlibet medicina cōquassēt per se. & postea oēs simul ponant in. xv. libris feruentis aquę, pręter myrabolanos & agaricū, & bulliāt vsq; ad cōsumptionē medietatis, & colentur, & in illa colatura ponat lib. s. succi fœniculi, de mū habeas myrabolanos & agaricū et pone eos in aquā, & fac bullire vsq; ad cōsumptionē medietatis, & cola. & aggrega postea has colaturas qbus addes lib. vi. zuccharri, & fac bullire vsq; ad spissitudinē syrupi, & reponat in vase vitreo, vel optime vitreato. Syrupus enim iste confert doloribus capitis q fiunt ex fumositatibus malis, quę ascendunt à stomacho ad caput, & mollificat corpus, & prouocat vrinā, et aperit oppilationes corporis, et cōfert etiā venenis malis, & remouet nocumentū malę aquæ.

SYRVPVS conferens oppilationibus epatis & splenis, & debilitati epatis & stomachi. dissoluit ventositatē absq; calefactione cōplexionis. ℞. semina melonis, citruli, & cucurbitę mundata, & seminis scariolæ, & seminis sparagi. masticis, corticis subtilis citri, scedeg. i. folij indi. añ. ʒ. i. sandali, rosarum, & seminis ipsius. añ. partes tres. ʒ. i. seminis cuscutæ aure. iij. alias chefdra. i. cicutæ vel absinthij parui. iuiubę. x. numero, quæ sunt cōquassanda conquassentur, & ponantur in. xx. lib. aquæ feruentis per noctem vnā, & mane bulliant vsq; ad cōsumptionē medietatis, & colentur, & in illa colatura addant aur. ij. reubar. & zuccharri lib. ix. & lib. i. mellis, et iterum simul ad ignē ponantur, & bulliant vsq; ad spissitudinem syrupi. & bibatur de isto omni die cum sitit cum aqua tepida.

ELECTVARIVM quod cōfert stomacho, & adiuuat digestionem, & est delectabile ad comedendū. ℞. corticis citri elixati in aqua, masticis, rosæ. añ. ʒ. i. macis. ʒ. s. darseeni & est cinnamomum nigrum & odoriferum valde. aure. v. teratur quodlibet per se, & cribelleť subtilissime, & coniungantur simul, & conficiant cum syrupo de cydonijs, & de pomis dulcibus, quorum partes sint ęquales, & fiat electuarium, & reponatur in vase vitreato, de quo comedere debet post cibū qm confert valde, et si stomachus prępparatus est ad vomendū causa mali humoris retenti in ipso, aut causa debilitatis ipsius, confert hoc. Aliud electuarū. ℞. electuarij cimarū vitis tenerrimarū, lib. i. zucchari rosacei lib. i. misce simul. Demum. ℞. macis, masticis, corticis citri subtilis. añ. ʒ. i. quæ terēda sunt tere, quę sunt pistanda pistentur, & simul misce in mortario donec optime incorperentur, et si vis ipsum mollificare, mollifica ipsum cum syrupo rosaceo recēti, & repone in vase vitreo vel vitreato. Dosis eius sint aure. v. Istud enim confortat stomachum, remouet vomitū, et confert debilitati stomachi, & omnibus speciebus eructuationis.

SYRVPVS conferens debilitati visus & defectui ipsius & oībus speciebus squinantię, & debilitatibus membrorū, & profunditati somni, et quibus saliua in somnis effundit, et illis ēt qui cum exeunt à somno vana loquuntur & alienant. ℞. rubeæ tinctoris, capillorū veneris, oliuardę. i. policariæ acreuā. i. scolopendriæ, camedreos myrabolanorū citrinorū, chebulorū, & emblicorū, & belliricorū, sandali. añ. i. ʒ. scenæ, fœniculi, se. masticis, thumeni. i. sticados. añ. aur. iiij. liquiritię mūdatæ, florū nenufaris, passularū de suria enucleatarū. añ. quartā partem omnium supradictorū. Quę sunt conquassanda cōquassent, & infundantur per noctē vnā in libras. xl. aquæ feruētis, & mane bulliasit lento igne vsq; ad cōsumptionē medietatis aquę, & colent, & in illa colatura ponant lib. x. zucchari, & lib. iij. mellis, & decoquant ad spissitudinē, & recōde in vase vitreato, de quo qualibet die bibant. ʒ. ij. cū quater tanto aquę calidę, & cōfert cum adiutorio Dei.

SYRVPVS vtilis scroffulis quæ oriunt circa collum & sub ascellis, et doloribus iunctuarum, et remouet dissolutionem rheumatis. ℞. ireos lib. i. squinanti, & panicaldi. añ. ʒ. ij. alias. v. masticis aure, v. Quæ sunt conquassanda conquassentur, & ponantur per noctem in. x. libris aquę feruentis, & mane bulliant ad lentum ignem vsq; an consumptionem medietatis, et colētur, et in illa colatura ponantur. ij. lib. mellis & ij. zucchari, & simul bulliant ad spissitudinem syrupi. Postea adde libra. i. fortis aceti, & iterum decoquantur vsq; ad spissitudinem, & reponātur in vase vitreato. Dosis eius sit quodlibet mane. ʒ. s. cum ter tanto aquæ calidæ, & confert cum adiutorio Dei.

SYRVPVS ad raucedinē vtilis valde. ℞. succi cauliū & succi raffani, & rosarū odoriferarū. añ. lib. i. liquiritiæ mundatę. ʒ. i. masticis aur. iij. Quę sunt cōquassanda cōquassent, & infundantur per noctē vnā pręter succos in lib. iij. feruētis aquę, & bulliāt vsq; an cōsumptionē medietatis, & colent, & misce cū prędictis succis, et dissolue cū istis lib. i. medullę cassię fistulę, & decoquant simul lēto igne vsq; ad spissitudinē et bibant de isto oī mane. ʒ. ij. cū bis tāto aquę calidę, lambēdo successiue & paulatine.

ELECTVARIVM quod sumitur post cibū et adiuuat digestionem. ℞. ligni aloes, macis, corticis subtilis citri, anisi, fœniculi, & succi liquiritiæ. añ. ʒ. i. masticis aure. v. quælibet pistentur per se, & postea simul iungātur, et conficiantur cum electuario pomorum, et dentur post cibum, quia valet multum cum adiutorio Dei.

ELECTVARIVM etiam cōueniens prędictę ęgritudini, et confert valde cum adiutorio Dei. ℞. dragaganti, et succi liquiritiæ. añ. ʒ. iij. et pistentur, et bulliant lento igne, cum lib. ij. succi raffani, et. ij. lib. zucchari, et decoquantur ad spissitudinem, et fiat loch.

SYRVPVS conferens tussi cum adiutorio Dei. ℞. iuiubę, sebestem, liquiritię mūdatę seminis rosæ, seminis melonis et cucurbitæ. añ. ʒ. ij. masticis, corticis citri. añ. aure. v. quę sunt conquassanda conquassent, et infundantur per noctem in. xxiij. lib. feruentis aquæ, mane vero bulliant lento igne vsq; ad cōsumptionem medietatis, et colentur & in illa colatura ponātur lib. x. zucchari, & ij. libr. mellis, decoquantur simul vsq; ad spissitudinem, de quo bibatur omni mane à. ij. ʒ. vsq; ad. iij. cum ter tanto aquæ calidæ, & confert cum adiutorio Dei.

PILVLÆ Similiter cōferentes huic passioni cum adiutorio Dei. ℞. succi liqritię, & dragagan. penidiarū et gūmę arabicæ. añ. ʒ. v. granorū pini, et amygdalarū dulciū. añ. aure. iij. pistent quęlibet per se, & q̄ sunt cribellā da cribellent, et cōfice cū syrupo rosaceo zucchari, et bulliant postea aliquātulū lento igne, et informent ad modū lupinorū, & teneantur in ore die noctuq; vna post aliā.

SYRVPVS Aptus torturæ oris. ℞. rubeæ tinctoris, corticis citri, oliuardæ, squinanti, asarebaccharæ, radicis apij. añ. ʒ. i. agarici, cētaureę mino. añ. aure. v. cōquassanda cōquassent, & infundant per noctē in lib. xij. feruētis aquę. Mane vero bulliāt lento igne vsq; ad cōsumptionē medietatis, et colent, et in illa colatura ponant syrupi corticis citri & syrupi masticis. añ. li. i. ij. et syrupi rosacei li. i. decoquant simul iterū vsq; ad spissitudinē syrupi. de quo bibatur omni mane ab. ʒ. ij. vsq; ad. iij. cū aqua calida.

ELECTVARIVM Quod sumit immediate post cibum conferens valde hinc passioni. ℞. electuarij corticis citri, electuarij de aniso. añ. lib. s. masticis, & macis, & rubeæ tinctoris. añ. aur. iij. puluerizentur istę species, &

incorporentur

incorporẽtur cum prędictis electuariis,& recipiantur de iſto poſt cibum ſemper aur.v.

SIRVPVS aptus & cõferens valde ſpaſmo ſicco, q̃ fit ex inanitione.℞.liquiritiæ mũdatæ libr.ii.florum linguæ bouinæ lib.ſ.chamomillæ.℥.i. ſeminis lini aure.iii. croci.aure.i.cõquaſſent quæ ſunt cõquaſſanda.& infundantur per noctẽ in lib. xii. feruentis aquæ.Mane autem bulliant lento igne, vſque ad cõſumptionem medietatis, & colentur,& in illa colatura ponatur libr.i.zucchari, & reponantur ad ignem, & bulliant lente vſque ad ſpiſsitudinem,& propina ei ad bibendum indifferenter prout ſibi placuerit.

ELECTVARIVM Quod conuenit dictę paſsioni, & comeditur indifferenter qualibet hora ſicut comeduntur fructus.℞.amygdalarum excorticatarum lib.i. piſtentur & cõficiantur cum lib.i.electuarij pomorum, & cum ℥.i.maſticis puluerizati, incorporẽtur ſimul in mortario, & ſi vis ipſum mollificare, fac cũ ſyrupo pomorũ, & doſis eius ſit à.℥.i.vſq̃.ad.ii.

SIRVPVS optimus ſpaſmo qui fit ex repletione.In hac enim paſsiõe ſicut dixi in libro incipiẽdum eſt à phlebotomia, & poſtea ei fiat ſyrupus iſte.℞.corticis citri,ſeminis meloni mundati macis.añ.℥.i.maſticis.℥.ſ. conquaſſentur quæ ſunt conquaſſanda,& infundantur in feruenti aqua per noctem, & mane bulliant vſque ad conſumptionem medietatis,& colẽtur,& in illa colatura ponantur ſyrupi ſquinzabin, & ſyrupi corticis citri.añ.lib. vi.& ſyrupi ſquinanti libræ.ij. & reponantur ad ignem lentum decoquendo ad ſpiſsitudinem.& propina ei quolibet mane à duabus vncijs vſque ad tres cum ter tanto aquæ tepidæ.

ELECTVARIVM conferens valde dictæ paſsioni & comeditur indifferenter ſicut comeduntur fructus.℞.electuarij de aniſo, electuarij corticis citri.añ.lib.i.alias ſex. macis puluerizati.℥.i.incorporentur ſimul, & doſis eius ſint aure.quinque.

SIRVPVS optimus conferens debilitati ſtomachi, & corruptioni appetitus.℞. pulparum cydoniorum mundatorum, & cimarum vitis recẽtium & acetoſarum.añ. lib.i.maſticis,& ſe.fęniculi.añ.℥.i.cõquaſſentur cõquaſſanda, & ponant in quarta parte vnius quintarii feruẽtis aquæ per noctẽ vnam,& mane bulliant lẽto igne vſq̃ ad conſumptionem medietatis,& colentur. Ponẽdo de illa colatura partem octauam quartæ partis quintarii ſucci limoncellor℞,& ſucci agreſtę.añ.lib.i.reponãtur omnia ad ignem,& coquãtur vſq̃ ad ſpiſsitudinem, & da ei bibere omni mane.℥.ij.cum ter tanto aquæ calidæ.

ELECTVARIVM Vtile valde huic ęgritudini.℞.limoncellorum excorticatorum, & inuoluantur in paſta, & ponãtur in furno tãdiu donec decoquãtur ſicut panis, demum extrahãtur,& mũdentur à ſeminibus,& piſtent fortiter cum zuccharo,ita vt ſuperet zuccharũ, cui addatur maſticis,& daſceni.ſ.cinnamomi nigri odoriferi,& p fecti ſecundum quantitatẽ receptionis,cuius doſis ſint aure.iiii.in omni hora ſecundum quod comedũtur fructus.

SYRVPVS cõferens debilitati hepatis,& icteritiæ, & corruptioni appetitus,& ſanitati impfectæ.℞.ſquinãti & ſpicę nardi ſeminis macedonici,& ſpicæ romanę, & radicis de ſticad.i.cyperi,paſſularũ enucleatarum,liquiritię mũdatę maſticis, oliuardę.i.policarie,citrag.i.tapſię. añ.aur.x.reubarbari recẽtis,croci.añ.aur.ii. quæ ſunt cõquaſſanda conquaſſentur,& ponãtur in.xiii.lib.aquæ feruentis per noctem vnam.Mane vero bulliãt vſque ad cõſumptionem medietatis,& colẽtur,& in illa colatura ponantur zucchari.lib.vi.& melł lib.i.& iterum bulliãt vſque ad ſpiſsitudinem lento igne,de quo bibatur qualibet die à.ii.℥.vſq̃ ad.iii.cum ter tanto aquæ calidæ,& cõfert cum adiutorio dei.

ELECTVARIVM vtile valde prædictis cauſis.℞.lactæ lignorum mũdatæ,ſpicæ nardi,ſquinãti.maſticis,darſceni macis,gariofi.añ.℥.i.reubarbari recẽtis.et croci,añ. aure.iiii.roſarum ad pondus omnium,piſtentur quęlibet per ſe,& cribellentur, & conficiantur cũ ſyrupo roſaceo & ſyrupo pomorũ,quorum partes ſint æquales,& reponatur in vaſe vitreato, & dabis omni mane de iſto ad comedendum.à.iiii.aur.vſq̃.ad.v. Et iã ſcis ex his quę p̃ dixi,q̃ quando hepar fuerit curatum,& ſanatũ ſanatione integra,digeſtio fiet,& erit completa,liberabitur patiens ab hydropiſi & icteritia cũ adiutorio dei. Et noſti etiã q̃ debilitas hepatis aut procedit à mala complexione ipſius hepatis vel à mala cõplexione aliorum mẽbrorũ. Et ſcis iterum quòd male complexiones ſimplices vel compoſitæ fiunt & accidere poſſunt & à cauſis intrinſecis et extrinſecis. Et ſcis ſimiliter q̃ quãdo homines viuũt inordinate in cibis & potibus, deſtruit̃ hepar,& inde proueniũt ad hydropiſim propter defectũ caloris innati. Et ſatis eſt etiã manifeſtum q̃ ille qui eſt aſſuetus celebrare minutionẽ & dimittit illã, inde poteſt ad hydropiſim peruenire. Et ſimiliter accidit mulieribus ex retẽtione menſtruorũ, et viris ex retentione hæmorrhoidarum. Quare dico q̃ ſyrupus prædictus, et iſtud electuarũ præſcriptũ cõfert multum omnibus ſpeciebus hydropiſis, ſed quia intẽtio mea eſt abbreuiare ſermonem,ideo pono curas vniuerſales,q̃ particulariter tractãdo non poſſem breuitatem ſeruare quam intendo,quare particularia diſcretioni medici prætermitto. Tamen cũ tu medicaris hypoſarcam,iunge in ſyrupis vel electuariis ea, quæ habeant prouocare vrinã conſiderãdo ſemper in iſtis & alijs ægritudinibus quæ ſunt cõſideranda. Prouocãtia autẽ vrinam ſunt hæc ſemina cucumeris ſarraceni,et melonis,et citruli,et fœnicu li,et ſuccus etiam iſtorum,radix apij, et eius ſuccus, radix petroſellini,et eius ſuccus,charcaſ.i.alias et cãſcaf.i. camęleonta et ipſius radix. Omnia autẽ iſta poſſunt propinari cruda,vel cocta,ſed cocta non inducũt dolorẽ ſtomacho, et proſunt cum adiutorio dei.

De diſpoſitionibus hepatis.

Prouocãtia vrinam.

SYRVPVS coferens doloribus ſplenis,et remouet illos,et ſubtiliat ipſum potenter.℞.ſquinanti, ſpicæ, eupatorij,ſe.fœniculi,radicis de tarfea.i.tamaricis,acreuam.i. ſcolopendriæ,apii,rubeæ tinctoris,curã halani, floris chamomillæ,paſſularę enucleatarũ, ſu.i. valerianæ,meu.añ. ℥.i.ireos partes tres.℥.i.radicis capparis, et radicis cedri. añ.aure.ii.maſticis aure.ſ.cõquaſſa quæ ſunt cõquaſſanda et infundãtur per noctẽ vnam in.xxx.lib.aquæ feruẽtis, et bulliant vſq̃ ad conſumptionem medietatis lento igne,et colẽtur:et in illa colatura adde lib.iiii.zucchar.et mellis lib.i.et aceti lib.iiii.et iterum bulliant lẽto igne vſque ad ſpiſsitudinem, de quo bibantur omni mane.℥.iii. cum aqua calida.Et cauẽdum eſt omnino ne coquat̃ ſyrupus iſte in vaſe æreo, niſi ſtãnato optime,qm̃ ſi fieret,magnum poſſet inde conſequi nocumentum.

ELECTVARIVM vtile prędictis cauſis.℞. ſu meu radicis traſſe.tamaricis,acreuan.eupatorij,paſſularũ enucleatarum,cro.añ.℥.i.rubeæ tinctoris:maſticis. añ.℥.ſ.radi.capparis,aur.iij.piſtentur et cribellẽtur ſubtiliter quæ libet per ſe,& conficiantur cum ſyrupo ſquinzabin.in de zuccharo.& doſis eius ſit a.iiii.aur.vſq̃.ad.v.

SYRVPVS conferens oppilationi, & doloribus hypocundriorum.℞. harſcainna libr.i. liquiritiæ mundatæ. vnc.viij.chamomillæ, ireos. ana. vnc.iij.nanocha,& eſt ameos,dauci.ana.vnc.ij.quæ ſunt conquaſſanda cõquaſſentur,& infundantur per noctem in .xxx.lib. aquæ feruentis,mane vero bulliant lento igne vſque ad conſumptionem medietatis,& colentur & in illa colatura addantur lib.vii.zucchari,& mellis tantundem, & lib.iii.decoctionis chamomillæ, & iterum bulliant ſimul lento igne vſque ad ſpiſsitudinem,doſis eius ſit a vnc.ii.vſque ad.iii. cum quater tanto aquæ tepidæ.

ELECTVARIVM conferens prædictis cauſis, & comeditur indifferenter ſicut comedũtur fructus.℞.mareãzatus,& eſt maiorana:nahãna.i.menthæ.añ.℥.iiij.corticis citri,haſce & atan.añ.℥.ii.maſticis,& chamomillę,añ. ℥.i.ſucci liqritiæ.℥.ſ.gariofilorũ quartã partẽ.℥.i.piſten-

tur & cribellẽtur quęlibet per ſe. Quibus addatur aure. i. puri & optimi balſami, & conficiãtur cum ſyrupo de corticibus citri & reponatur in vaſe vitreato, cuius doſis ſit ab aur. iiii. vſq; ad. v.

SYRVPVS conferẽs ſyncopi, & omni debilitati cordis. ℞. ſetę combuſtę lib. i. ſucci bugloſſę, & liquiritię mũdatę. añ. lib. ſ. menthę & gariofilorũ, & baſiliconis, et maioranę añ. ʒ. i. maſticis. & corticis citri. ana. ʒ. ſ. Quæ ſunt conquaſſanda cõquaſſent, & infundantur in. xxv. lib. feruẽtis aquę per noctẽ vnã. Mane vero bulliant lento igne vſque ad conſumptionem medietatis, & colẽtur, in cuius colatura ponant lib. x. ſucci pomorũ dulciũ, & lib. x. zucchari, & iterum ſimul bulliant vſq; ad ſpiſſitudinẽ, cuius doſis ſit omni mane ab. ʒ. iii. vſq; ad. iiii. cũ quater tanto aquæ calidæ, proficiet cum adiutorio dei.

ELECTVARIVM valde vtile prædictis cauſis. ℞. ligni aloes: aure. iii. corticis citri. ʒ. i. piſtentur & cribellentur ſubtiliter, & conficiantur cum ſyrupo pomorum dulcium facto cum zuccharo, & propina ad comedendum, quòd ſi patiens habuerit tremorem cordis cauſa phlebotomię, erit perfectum.

SYRVPVS conferens valde ſputo ſanguinis qui prouenit à pectore, vel pulmone, primo in hac paſſione celebrãda eſt minutio baſilicæ dextri brachii, & poſtea detur de iſto ſyrupo omni die ab. ʒ. iii. vſq; iiii. cum bis tanto aquæ. ℞. corticis auellenarum quę circundant nucleos, acacię caudę equinę. añ. ʒ. i. roſarum, & ſeminis florũ granatorum. añ. ʒ. ſ. ſumach: & maſticis. añ. aur. iiii. cõquaſſentur quæ ſunt conquaſſanda, & ponantur in. x. lib. feruentis aquæ per noctem, in mane vero bulliãt vſq; ad cõſumptionẽ medietatis, & pone in hac colatura lib. iii. ſucci plantaginis, & lib. viii. ſyrupi roſacei & ponantur ad ignem decoquẽdo ad ſpiſſitudinem, & repone eum in vaſe vitreato. Cuius doſis ſit quolibet mane. ʒ. iiii. cum bis tãto aquæ tepidę. & caueat ſibi à vociferatione, & clamatione, & ab omni motu, & paſſione animę, ſed requieſcat ſuauiter in camera ſua ſuper lectum ſuum, & nõ comedat carnes omnino, ſed comedat panem bene fermentatum cum zuccharo roſaceo.

MACHAZON Quod confert iſtis cauſis, & comeditur ad modum fructus. ℞. corticis auellanarum, cimarum vitis, ſeminis zeraſceris. i. ſeminis ſcariolę. añ. ʒ. i. mũmiæ aure. iii. piſtetur quodlibet per ſe, & cribellentẽ ſubtiliter, & cõgregentur ſimul, & cõficiantur cum ſyrupo roſaceo de zuccharo rationabiliter facto, et de iſto ſumatur indifferenter pluries in die, ſicut recipiũtur fructus à. iiii. aure. vſq; ad. v. Quod ſi cõſolidabitur vulnus & remouet tuſſis, liberabitur infirmus integre & perfecte. Si autẽ tuſsis permanet, & vulnus non conſolidatur, tunc in curatione huius aliter eſt incedendum. vcz. quia curandus eſt cũ rebus temperatis, habentibus proprietatẽ abſtergendi. mũdificandi, & deſiccãdi abſq; acumine, & cum hoc habeãt aliquam proprietatem reſoluendi. Cognoſcendo ꝙ ex leui cauſa hęc paſsio recidiuatur. Et huic cauſę cõfert valde hoc medicamen. ℞. amygdalarũ amararum, quia ſunt vtiles valde in hoc caſu. chamomillæ antheræ. ſucci liquiritiæ añ. ʒ. i. corticis citri. ʒ. i. fiſticis. ſe. lini. añ. ʒ. ſ. piſtent quælibet per ſe, & quæ ſunt cribellenda cribellentur, reliqua piſtẽtur, & miſceãtur omnia cũ ſyrupo ſcari. mixtione dura & de hoc electuario recipiat aur. iiii. omni die ieiunus. & rege eũ pane optime fermẽtato cũ pullis, & gallinis, vel cũ carnibus hædi lactãtis præparatis in taſphea alba & ſimilibus. Si vero ſanies à pectore proceſſerit leuiter cum adiutorio dei poterit liberari prædictis curationibus. Quod ſi à pulmone emanauerit, tunc aliter eſt curãdus. videlicet, præparando ſe oĩbus modis ad hanc curã exercẽdam quæ eſt nobilis & maximi iuuamẽti. Accipe ergo peciam bolli cõmunis cum quo tingitur, & proiice eam in ignem, & dimittatur tãdiu donec fortiſsime ignitur, & poſtea infundatur in aqua roſacea in vaſe cooperto ad modum emboti, & recipiat per fiſtulam vel cãnam fumum, & per os à longe, & patiens à longe debet fumũ per os trahere multoties, quia ſic agẽdo à prædicta paſsione poterit liberari. & iã cognita eſt manifeſtiſsime & approbata hæc cura, quoniam pater meus ipſam fecit Regi de Andelluſii, qui inde cognouit ex ea certiſsimum iuuamẽtum. Et abſtineat patiens ab omnibus carnibus, præterq; à pullis gallinaceis, & gallinis præparatis in taſphea alba vel viridi cum pane bene fermentato, elongando ſe ab omnibus alĳs rebus. Sed comedat panem cum zuccharo roſaceo quantum poteſt, quia hoc vtiliſsimum eſt valde huic paſsioni.

Zuccharũ roſaceum phthiſicis ſaluberimum.

SYRVPVS conferens valdé pleureſi factæ in pectore vel pulmone. In primis fiat phlebotomia in oppoſita parte apoſtematis, & ſit de cephalica, & poſtea propinet ei de iſto ſyrupo. ℞. charſcainne, & chamomillę, liquiritię mundatæ, acreuan. i. ſcolopẽdriæ. añ. aure. x. ſeminis melonis, & hopnep, ideſt iuiubę. añ. aur. v. radicis apii: & deroxineg. ideſt fœniculi. añ. aure. ii. cõquaſſentur quęlibet a per ſe, & in nocte ponantur in. xii. lib. feruẽtis aquæ mane vero bulliant lento igne vſque ad conſumptionem medietatis, deinde fortiter exprimendo colẽtur, & in illa colatura ponantur. v. lib. zucchari, & ii. li. aquæ roſaceæ, & bulliant ſimul vſque ad ſpiſsitudinem ſyrupi, & ſumãtur de iſto quolibet mane. ʒ. ii. cũ ʒ. ii. aquæ tepidæ. & cibus eius ſit panis ablutus cum aquis quinque, & de iſto comedat. ʒ. i. vel plus, prout tibi videbitur, & elongeẽt ab omnibus ſpeciebus carnium. & cum hoc regimine Deo dante reſoluetur apoſtema tali modo ꝙ † pueniet ad ſanitatẽ.

† Ap. non pueniet ad ſaniem.

PILVLÆ ad tenendum die noctuque in ore, & id qđ reſoluitur paulatine deglutiatur. ℞. liquiritię mundatę, & ſe. melonis, & cucumeris mũdatarum. añ. aure. x. piſtentur quælibet per ſe, & incorporentur cum ſyrupo violaceo liquide. & ponantur ad lentum ignem, & bulliãt donec inſpiſſentur, & fiant pillulæ ſimiles granis lupinorũ, & teneantur in ore die noctuque, deglutiendo ꝙ reſoluit̃ vt dictum eſt, & conferunt cum adiutorio Dei. Quod ſi non contulerint, eo quòd apoſtema conuerſum eſt ad ſaniem, neceſſe eſt tibi aliam curam facere, & eſt hæc. ℞. liquiritiæ lib. ĩ. ireos pãnicald, violarum & iuiubæ. añ. ʒ. i. ſandali & roſæ. añ. iii. quartas. ʒ. i. paſſularũ enucleatarũ ʒ. ſ. quæ ſunt piſtãda piſtentur, & infundãtur in li. ii. aquę feruentis per noctem vnam mane vero bulliant lẽto igne vſque ad conſumptionem medietatis & colẽtur. & in illa colatura ponãtur. xv. lib. mellis & lib. ii. zucchari, & bulliant vſq; ad ſpiſsitudinem. & dẽtur de iſto patiẽti quolibet mane. ʒ. ii. cũ ter tanto aquæ tepidæ. & cib⁹ eius ſit taſphea ex pullis paruis, vel perdicibus paruis recipiẽdo tãtum brodium, & non carnes. Et quantitas cibi ſit quarta pars eius: quod conſueuerat comedere in ſanitate eius.

PILVLÆ conuenientes in hoc caſu. ℞. ſemi. lini aſſati: liquiritiæ, añ. ʒ. i. piſtẽtur iſtæ duæ res quęlibet per ſe, & madefacias cum ſyrupo pomorũ dulcium, & fiãt pillulæ ad modũ lupinorum, & teneantur in ore donec liqueſcant ſucceſsiue die noctuq;.

SYRVPVS conferens ſolutioni ventris, & lienteriæ, ℞. foliorum myrthæ & florum eiuſdem. añ. ʒ. ĩ. ſe. malorum granatorum, quod reperitur in medio floris malorũ granatorum, & coralli albi. añ. ʒ. i. maſticis, & florũ ſtichados añ. ʒ. ſ. quæ ſunt cõquaſſanda cõquaſſentur, & infundantur per noctẽ in. xv. lib. aquæ feruẽtis, mane vero bulliant vſq; ad conſumptionẽ medietatis lento igne, & colẽtur, & in iſta colatura ponantur de ſyrupo ſiccarum roſarum. añ. ʒ. iiĩ. & iterũ ſimul bulliãt vſq; ad decoctione ſyrupi. Et regimẽ eius ſint pdices valde decoctæ. ſ. vſq; ad diſſolutionem ſuarum carniũ, & poſtmodũ cõdiantur in taſphea, & propinentur ad comedendum, & ſuſpẽdatur ad collum patiẽtis ſmaragdus qui deſcendat ſuper ſtomachum, quoniam confert valde.

Suffumigiũ phthiſicis optimum.

MACHAZON Quod eſt conferens valde in hac paſſione. ℞. caudæ æquinę. florũ granatorum, florum myrthe, & maſticis, añ. ʒ. i. foliorum myrthę, & ſemi. lini. añ.

aure.

aure.v. quælibet piſtentur per ſe, propter groſſitudinem ſubſtantię ipſarum, & cribellentur ſubtiliter, & conficiantur cum ſyrupo myrthellæ, & ſyrupo liquiritiæ. Et doſis eius ſit quolibet mane & ſero à.iiij. aur. vſq; ad.v.

SYRVPVS conferens valde cōſtipationi ventris. ℞. ſemi. chartami, myrabolanorū citrinorū, violarū, & liquiritiæ. añ. ʒ.ſ. alias vnam mēthæ. ʒ.ſ. maſticis & zarauz. i. ariſtologiæ. añ. aur. xl. Piſtentᵉ quælibet ꝑ ſe & ponantᵉ in lib. iiij. feruentis aquæ & bulliant lento igne vſq; ad conſumptionē medietatis & colentᵉ, & in iſta colatura ponat tantundē zucchari, & bulliant iterum vſq; ad ſpiſſitudinē ſyrupi, & dentᵉ de iſto quolibet mane ieiuno ſtō. ʒ.iii. cū. ix. ʒ. aquæ tepidæ. Et rege eū regimine lenitiuo, ſicut ſunt carnes caſtratinæ, & hædorū lactentiū, elixæ cū oleribus mollibus, & lentiuis, qm̄ cōfert cū adiutorio Dei.

SYRVPVS conferens in retentione vrinę. ℞. ſeminis citruli, cucumeris, melonis, & cucurbitæ mūdatarū. añ. ʒ.i. dauci, & radicis apij, & fœniculi añ. quartā ꝑtē. ʒ.i. cō quaſſentur quælibet ꝑ ſe, & ponantᵉ in. xx. lib. aquę feruētis, & bulliant vſq; ad conſumptionē medietatis, & colētur, & in ipſa colatura ponantur zucchari lib. vi. et mellis lib. i. & iterum bulliant vſq; ad ſpiſſitudinem ſyrupi, & ꝑpinentᵉ de iſto quolibet mane. ʒ.ij. cū. ʒ. viij. aquę calidæ.

ELECTVARIVM valde vtile huic paſſiōi. ℞. corticis melonis, & ſeminū cōium, & maſticis añ. aure. x. paſtinacæ maſculinæ, ſcorpionū aduſtorum, lapidis iudaici, & lapidis ſpongiæ. añ. aur. v. quælibet terantur per ſe & conficiantur cum ſyrupo ſaxifragiæ, de quo dentur oī mane aur. ij. cum ſupradicto ſyrupo. Sciēdo ꝙ iſtud electuariū nō ſolum confert in retētione vrinę ſimplicīter, verū etiā quando eſt cauſa lapidis, quōtā ipſum frangit, & educit illum cū vrina. Et iungatur cū pinguedine catti, quia confert valde. Et confectio etiam ſageneæ, & terbentinæ de qualibet quantitas vnius caſtaneæ, ſi recipiatur cū aqua zucchari, puocat vrinā & lapidē frangit, maxime ſi inungantur renes, pectē, & ilia cū prædicta pinguedine catti.

SYRVPVS vtilis valde excoriationi veſicę et ſcabiei. ℞. corticis ſubtilis granorū pini, & eſt illa quæ eſt inter teſtam duram & grana munda alba ipſorum, liquiritiæ mūdatæ, & roſarū. añ. ʒ.i. piſtentur quælibet per ſe, & infundantur per noctē in lib. xij. aquæ feruētis, & in mane bulliant vſq; ad conſumptionem medietatis, & colētur fortiter exprimendo, & in illa colatura ponātur lib. ij. ſyrupi de biſſarhalfaum, et iterum bulliant lento igne vſq; ad decoctionem ſyrupi, & propinēᵉ de iſto omni mane. à. ij. ʒ. vſq; ad. iij. cum ter tanto aquæ tepidæ ad bibendum.

ELECTVARIVM vtile valde in hoc caſu. ℞. corticis ſubtilis pinorum prædictᵒ. ʒ.i. maſticis & ſeminis ſticad. añ. quartam partē. ʒ.i. terantur quælibet per ſe & conficiantur cum zuccharo roſaceo, & ſi videretur ſpiſſum nimis, addat aliquid de ſyrupo roſaceo facto ex roſis ſiccis, de quo omni mane dentur circiter. ʒ.ij.

SYRVPVS optimus conferens cōtra fluxū ſanguinis hęmorrhoydarum. ℞. androziri. ʒ.ij. foliorum myrthę, et balauſtiarum, & limaturæ ferri. añ. ʒ.i. liquiritiæ mūdatę ad pondus omnium, piſtētur quælibet per ſe, & infundātur per noctē in. xviij. lib. aquæ feruentis abſq; limatura ferri & bulliāt vſq; ad cōſumptionē medietatis, limatura vero ferri ponatur in duas libras aceti, prædicta autē decoctio coletur, & in illa colatura ponantur li. xiij. zucchari, & lib. i. mellis, & ſimul coquātur ad ſpiſſitudinē. Et cū fuerit prope finē decoctionis, extrahatur limatura ab aceto & ponatur in. d. ſyrupo & decoquatur vſq; ad cōplementum decoctionis, deinde coletur, de quo detur patiēti omni mane. ʒ.ſ. cum aqua calida.

ELECTVARIVM valde vtile in hoc caſu. ℞. ſucci liquiritiæ. ʒ.v. androziri. ʒ.v. &.ſ. limaturæ ferri ter made factæ in aceto, qualibet vice per noctem vnā & exiccatæ ʒ.ſ. terantᵉ quælibet ꝑ ſe & cribellentᵉ ſubtiliter, & conficiantur cum ſyrupo optimi mellis decocti vſq; ad ſpiſſitudinem, & dentur patiēti quolibet mane ieiuno aur. iiij.

SYRVPVS optimus conferens doloribus ſpinæ, & his ſimilibus. ℞. ireos, lahada, hazaron. i. aſarabaccara, eupatorij, qđ arabice dr̄ geſſeth, panicald, chamomillæ, achil à malech. i. melliloti. añ. ʒ.i. acharō, & fodeghēdi cāpeſtre, & eſt polium montanū, & cāpeſtre. añ. ʒ.ſ. liquiritię mūdatę ad pōdus oīum, maſticis, & croci. añ. quartā ꝑtē. ʒ.ſ. piſtentᵉ quæ ſunt piſtanda, & infundantᵉ in. xl. lib. feruētis aquæ, & lib. aceti. Mane vero ponātur ad lentū ignem, et bulliant vſq; ad conſumptionē medietatis, & colentᵉ, et in illa colatura addantur lib. viij. mellis, & zucchari libr. & iterū bulliāt ſimul vſq; ad ſpiſſitudinē ſyrupi, & detᵉ quolibet mane à. ʒ.ij. vſq; ad. ij. &.ſ. cū ter tanto aquæ calidæ.

ELECTVARIVM optimū conferens valde in hoc caſu. ℞. iāſir, & femeg albotin, baboneg. i. chamomillę. añ. ʒ.i. ſucci liquiritiæ, gariofili, amygdalarū mūdatarū, et pinearū mundatarū. añ. ʒ.ſ. terantᵉ qlibet ꝑ ſe, & cribellentᵉ, et conficiantᵉ cū ſyrupo ſquinzabin, etꝙ nō ꝑnt piſtari diſſoluantᵉ cum iſto eodē ſyrupo, & ſimul conficiantᵉ, & ꝑpinetᵉ de iſto patiēti ab au. ij. vſq; ad. ij. &.ſ. quolibet mane.

SYRVPVS conferens valde doloribus hypochōdrioꝝ qui veniunt ex phlegmate ſubtili, quia ſunt quaſi intollerabiles, & cū creditur eſſe in fine nōdū ſunt in principio. Et ꝓpter hoc eſt neceſſe medicū eſſe valde ſolicitū in prouidendo circa hoc, quia nō ſolū fit ex prędictis humoribus, verum etiam ex vaporibus ſeu ventoſitate, quare reſolutiua ſunt ponenda in hoc caſu. Fiat ergo ſyrupus iſte qui confert valde in hac paſſione. ℞. florum chamomillæ, alchil, almelech. i. melliloti, & corticis citri, fœniculi. añ. ʒ.ſ. tqnanti, cuſcutæ. añ. ʒ.iii. ſeminis melonis excorticati ad pondus oīum, cōquaſſentᵉ oīa, & ponātur in. xx. lib. aquę feruentis per noctem vnam, mane vero bulliantᵉ vſq; ad cōſumptionē medietatis, & colentᵉ, & in illa colatura addantᵉ, lib. x. mellis mundi ſpumati, & bulliant vſq; ad conſumptionē decoctionis, & propinentur omni mane ieiuno ſtomacho. ʒ.ij. cum ter tanto aquæ tepidę. Et regatur cum turturibus & auibus paruis nemoris in taſphea.

MACHAZON cōferens huic cauſæ. ℞. granorum pini mundatoꝝ. ʒ.v. auellanarū mundatarū. ʒ.ij. ſucci liqritię, maſticis, gariofilorū, & fęniculi. añ. aur. iiij. terantᵉ qlibet ꝑ ſe, & cribellentᵉ, & conficiantᵉ cū ſyrupo de corticibꝰ citri optimo, & dentur oī mane. aur. v. cum aqua calida.

SYRVPVS optimus cōferēs cholericis febribus. ℞. capillorū veneris, ſemi, melonis, & cucumeris, ſandali & eupatorij. añ. ʒ.i. florū nenufaris, & violæ ℞. añ. ʒ.ſ. maſticis. aur. ij. q̄ ſunt cōquaſſanda cōquaſſentᵉ, & infundantᵉ in lib. xx. feruētis aq̄ ꝑ noctē vnā. Mane autē bulliāt lento igne vſq; ad cōſumptionē medietatis, & colentᵉ, & in illa colatura ponantᵉ li. v. zucchari, & lib. i. aceti, & mannæ, & tamarindi. añ. ʒ.iii. & decoquantᵉ vſq; ad ſpiſſitudinē ſyrupi, de quo oī mane dentᵉ ʒ.ij. cū. viij. ʒ. aq̄. Et regimen eiꝰ ſit aqua hordei infrigidata, & abſtineat ſe à rebus dulcibꝰ, & ſi cōquereᵗ patiēs de ſitu, infrigideᵗ aqua hordei cū niue, vel ponendo eā in puteo, & propinetur ad bibendum.

SYRVPVS cōferens ſynochę, fiat primo phleboto mia eſiando de ſanguine quaſi ad ſyncopim poſtea ꝓpinetur de iſto ſyrupo. ℞. florū nenufaris, & violarū ſandali. añ. ʒ.i. piſtentᵉ ſandali, & ponantᵉ oīa in ſex lib. feruētis aq̄ ꝑ noctē vnā. Mane vero bulkant vſq; ad cōſumptionem medietatis, & colētur, & in illa colatura addat lib. i. aquæ cucumeris ſarraceni, qui dr̄ arabice dulla, & libræ. ij. zucchari q̄ bulliāt ſimul ad ſpiſſitudinē ſyrupi, de quo detur patiēti oī mane. ʒ.ſ. cū qnquies tāto aquæ, &. ʒ.i. agreſti. Et iſte ſyrupus valet nō ſolū ſynochæ, verū etiā oībus febribus cholericis. Regimen aut̄ iſtorū ſit aqua hordei infrigidata in puteo, & mica panis pluries abluta cū aqua decoctiōis, cucumeris ſarraceni, & citruli, addendo aliqd aceti, & infrigideᵗ in puteo, & de iſta mica ſic ꝑparata dētur. ʒ.ij. Cognoſcendo ꝙ ſi dederis vel propinaueris patiēti ſynochā aliqua calida actu, inde nō modicū recipiet nocumentū, quia nunq; erit quietus, quare ei oīa infrigidata in puteo vel inniue exhibenda ſunt. De febribꝰ au-

Regimen.

Synochū patienti nil calidum ſed omnia frigida ꝓpinanda.

tem compositis loqui ad presens prætermitto, eo ꝙ non conuenit huic tractatui de singulis particulariter determinare. Sed cōpositionem syrupórum facere poteris prout cognoueris conuenire ipsarum compositionibus.

SYRVPVS vtilis febribus phlegmaticis. ℞. ireos, & radicis apij, & rad. dauci, nanogeha, & chasicē. añ aur. x. centaureę minoris, & zahada. añ. aureos. iiij. cōquassent quę sunt cōquassanda, et ponant in. xij. libris feruētis quę per noctē vnā. Mane vero bulliant lento igne vsq; ad consumptionē medietatis, et colent, et in illa colatura ponant mellis & zucchari. añ. lib. iij. & decoquant vsq; ad spissitudinē, de quo detur patiēti omni mane. ʒ. 5. cū. ʒ. ix. aquę tepidę. Et regimē eius sit panis optime fermentatus infusus in iure pullorū vel perdicū, aut turturū perfecte decoctorum, & quando sitit detur ei de syrupo. ʒ. 5. cum. ʒ. vi. aquæ ad bibendum, & erit quietus domino concedente.

ELECTVARIVM aptum huic intentioni & causę. ℞. corticū citri decoctorū in aqua tandiu donec ablata sit amaritudo ab eis, et pistent optime donec dissoluantur admodū electuarij addendo paulatine de zuccharo albo, & duro, semper pistando & incorporando simul, ita ꝙ sit plus q̄ in duplo de zuccharo, & de isto electuario indifferenter recipiant omni hora. aurei. iiij. admodū fructus.

SYRVPVS conferens febribus melācholicis. ℞. florum linguę bouinæ, ireos añ. ʒ. ij. florū chamomillæ. radicis tamaricis. añ. ʒ. i. iuiubæ. ʒ. iiij. seminis melonis. ʒ. 5. radicis capparis quartā partē. ʒ. 5. masticis. aure. ij. Cōquassentur omnia hæc, & infundant in. xviij. lib. aquę feruētis mane vero bulliāt lento igne vsq; ad cōsumptionē medietatis, & colentur, & in illa colatura ponant mellis zucchari, succi pomorū, & succi granatorū dulcium. añ. libr. iij. & reponantur ad ignem lentum, & bulliant vsq; ad spissitudinem, de quo propinentur omni mane. ʒ. ij. cum aqua tepida. Et regimen eius sit panis bene fermentatus cum tasphea alba vel viridi, dimittendo omnia acetosa.

ELECTVARIVM aptū & conferens valde in hoc casu, quod comedi debet indifferēter sicut fructus. ℞. electuarij pomorū lib. i. cui addes florum chamomillę, & masticis añ. exagia. iiij. succi liquiritię. ʒ. ij. terant quælibet p se, & incorporent cum electuario prædicto, de quo propinetur ad modū fructus omni mane à. iiij. vsq; ad. vi. aure.

Exagiū sexta pars vnciæ.

Cognoscēdo ꝙ febris cholerica qñ est extra vasa fit cū rigore magno, & intenso calore, donec euaporetur, & recedit calor, & post recessum videt remanere sicut sanus, & sic in circuitu vadit, & recedit, de tertio in tertiū diem, donec consumitur & resoluit humor, & sanus inde efficit.

Febris bilio sa extra vasa habet rigorem, & cur.

Sed illa quæ est intra vasa omnino efficitur sine rigore, sed est cum inquietudine, & angustia valida, & intenso labore alias calore vsq; ad finem, febris autē quæ fit ex melancholia naturali, videlicet ex fece sanguinis, cum est intra vasa, est habens paroxysmos, tamen sine rigore, & nō remanet mundus, neq; sicut sanus, nec recedit pro maiori parte absq; beneficio & consilio perfecti medici.

Febris bilio sa intra nasa carer rigore.

Curationes podagricorum.

Causa podagræ.

SCire debes ꝙ aliqua podagra est quæ fit ex humore acutissimo, & aliqua quæ fit ex humore nō tam acuto, & quædā quæ fit ex phlegmate, & aliqua quæ fit ex melancholia. Et phlebotomia est cura generalis conferens omnibus suis speciebus, specialiter qñ patiens fuerit super repletus. Attende ꝙ si fuerit ex acuitate humorū, ponere debes super pedes epithima factū ex flore chamomillæ & rosarū & farinæ ordei. añ. partes æquales, pistent quæ sunt pistāda, & cribellent, & conficiant cum aqua rosacea, & superponant pedibus. Si vero dicta podagra fuerit ex phlegmate pone desuper emplastrū factū ex farina ordei, & cinere cypressi, quarū partes sint æquales madefactū cum aqua tepida, & superponat, qm confert valde, & nō solum pedibus, verumetiā qñ tumor fit in cruribus manibus, & pedibus, cum mollicie, ita ꝙ cedit digito quā do præmittitur. Cum aūt podagra fit ex melācholia ponantur super pedes eorū, hæc Decoquant ouа cū corticibus suis in aqua vsq; ad duricię perfectā, & accipe vitella eorum, & tantundem florū chamomillæ, & farinæ ordei, & fiat emplastrum cum aqua tepida, & superponatur.

Curatio.

SYRVPVS conferens sciaticæ & podagræ. ℞. floris chamomillę, squinānti, spicæ nardi, ireos, seminis melonis, & panicald, et est species iringorū. añ. ʒ. i. cōquassent quę sunt cōquassanda, & infundant per noctē vnā in. xx. lib. aquæ feruentis. Mane vero bulliāt vsq; ad cōsumptionē medietatis, & colent, & in illa colatura addant lib. v. mellis, & lib. i. zucchari, & lib. i. oxymellis, & iterū bulliant vsq; ad spissitudinē, de quo dentur omni mane. ʒ. ij. cum ter tanto aquæ tepidæ, & liberabitur cum adiutorio Dei. Regimen aūt eius sit panis bene fermētatus cum auibus paruis nemoris præparatis in tasphea, vel in patellis, aut assatis in veru. Et inungatur locus cum oleo rosaceo, & anethino, & chamomillino, & pinguedine anatis & oleo de iasemino, quorum partes sint æquales. Et confert cum adiutorio Dei. Et sufficit ad præsens cum laude dei.

Dicta.

TRACTATVS RABI MOYSI abemmaimon, quem Soldano Babyloniæ transmisit.

POstq; ad manus Mirami seruitoris Moysi israeliti cordubini præceptū principis ac honorati regis peruenit, cui Deus glorioſus honores suos augmentare, atq; crescere dignetur, qui mihi transmisit per quendā suū nuncium. s. vt sibi scribere deberē regimen tale, cui secure & absq; dubitatione aliqua possit adhęrere, de curis ægritudinum quę nouiter ipsi meo dño superuenerunt, cui deus dignetur ipsas & oēs alias ægritudines ab ipso elōgare, & sanitatē perfectam cum eodem tpe vitæ suæ permanere. Mihi quidē rememorauit dictus nuncius, ꝙ dñs meus reuerendus cōquerit de duritia & stipticitate suę naturę, in tantū ꝙ nō pōt assellare, nisi cū studio valido, duritia et labore, & ꝙ innouata est eidē melancholia, & cogitationes malæ, & ꝙ appetit eē solitarius, & timet mori, & dixit mihi iterū p̄nominatus nūcius ꝙ debilitatus est stomachus eius taliter ꝙ cibus corrūpit in eodē absq; perfecta & cōpleta digestione. Quare super his. iiij. ordinaui tractatus.

Tractatus primus de regimine sanitatis omnium hominum sub breuiloquio compilatus.

Secundus de regimine ægrotantiū qñ non possunt medicū reperire, vel nō inueniunt perfectum & doctrinatū.

Tertius de regimine domini & eorum accidentibus prout mihi per suum significauit nuncium.

Ex quatuor his tractatibus vnus tā tū hic habetur.

Quartus est cap. generale conueniens atq; vtile sanis, & ægris omnibus temporibus & locis.

ET non inproperetur mihi ab aliquibus si aliquid dicturus sum in hoc tractatu de his quæ in alijs tractatibus & locis rememoraui, eo ꝙ quilibet tractatus fit secundum exigentiam & requisitionem quęrentis, aut secundum intentionem efficientis, & super hoc à Deo & glorioso imploro auxilium & iuuamen.

Tractatus primus de regimine sanitatis omnium hominum sub compendio & breuitate.

INtentio nostra in hoc tractatu est, rememorare vias leues atq; faciles ad memoriæ recommendationem et exercere hæc quæ dicturus sum erit magnæ vtilitatis. atq; profectus in conseruationē sanitatis. Et hic tractatus est fm sententiā magnorum medicorū. Dicit Hippocras ꝙ conseruatio sanitatis existit in elongando se à multa repletione & superfluo labore, vide ergo quomodo posuit Hippocras cōseruationē sanitatis in istis duab⁹ vijs, videlicet, vt quilibet se abstineat à supflua & nimia repletione, & etiam à tali exercitij & laboris ꝙ possit cibum corrumpere, & digestionē impedire, qm qñ aliquis tātū comedit aut bibit ꝙ satiatur superflue, ex necessitas sequitur

Hęc Hippocratis sentētia videtur sumpta e sexto epide. vbi dicit, sanitatis studiū est nō satiari cibis & impigrū eē ad labores, licet ī postrema parte ab ea dissentiat.

quitur inde extensio. Et scitum est q̄ quodlibet membrū quando extenditur vltra debitum soluitur ipsius continuitas, & inde debilitatur virtus eius. Quare cum stomachus in tali dispositione existit, debilitatur virtus eius intantum q̄ nullo modo perfectam p̄t digestionem exercere, & accidit dolor i eo, & debilitas motus ipsius, & maxime cum potat aquam multam post repletionem, vñ impossibile est quin accidat ei vna ex istis rebus, videlicet, aut quòd corrumpitur digestio tali modo q̄ inde potest ad mortem peruenire. Et si corruptio fuerit remissior atque minor prædicta, efficietur infirmus, sed liberabitur cum bono regimine & conuenienti. Et adhuc potest esse leuior digestio mala intm̄, q̄ sustentabitur patiens absque eo q̄ perueniat ad ægritudinem, sed cum labore. Species autem malæ digestionis diuersificantur secundum diuersitatem sp̄erum ciborum, & cōplonum & ætatum, atq̄ secundū præparationē mēbrorū ad recipiēdū ægritudines.

Malam stōi cōcoctionē necessario sequitur mala ēt hepatis ac reliquorū coctio.

Certissime cognoscendo q̄ si digestio mala vel corrupta facta fuerit in stō, impossibile est q̄ bona fiat in hepate vel in cæteris mēbris. Et dicit similiter Gal. q̄ qui cupit se ab ægritudinibus cōseruare, custodiat toto posse ne malam faciat digestionē, & vt non moueat se motu laboriosso vel superfluo post cibū, & hac de causa medici concordāt. Et generaliter dixerunt q̄ qui vult in sanitate p̄manere studeat surgere ante satietatē cū aliquo appetitu à mēsa, abstinendo se omnino à rensione & supflua repletione stomachi. Itē adhuc oēs sapiētes medici dicunt, q̄ ex sumptione mali cibi in modica quātitate minus sequitur nocumentū, q̄m ex receptione boni & perfecti in quantitate superflua atq̄ magna, eo q̄ qñ aliquis recepit ex cibo nō bono aut malo in modica quātitate, in stomacho & in hepate digeritur digestione cōpleta & perfecta, tū p̄p delectationem ipsius, aut, quia calor & virtus præualet, & dominatur supra illud modicū, & intantum q̄ id quod ex illo peruenit ad membra, recipitur & conuertitur ab ipsis. & assimilatur in sui nutrimentum optime & perfecte, & si quid ex ipso superfluū remanet, est modicum valde, vñ à virtute expulsiua ipsorum faciliter expellitur ab eisdē; quare ex hoc non prouenit nocumentum, & si quod acciderit est leue, & imperceptibile, quod non cognoscit, vel curatur. Qui autē saturatur superflue, quāuis ex optimo pane & p̄fecto, & nobilissimis carnibus, & perfectissime præparatis nō potest bonam facere digestionem, nec laudabilem. Et hanc cautelam medici habuerunt, qñ prohibent ne aliquis cupiens sanitatem suā cōseruare, recipiat fercula multa in vna mensa, q̄m ex vno ferculo nō potest tantum saturari, q̄ inde valeat ad nocumētum de quo sit curandum peruenire. Sciendo quod secundum q̄ diuersificantur cibaria, diuersimode variatur digestio, secundū naturā vniuscuiusq̄ cibi. Ergo quicunq̄ cupit suam sanitatem conseruare, studeat comedere in temperatis horis diei & taliter comedat q̄ stomachus inde non recipiat extensionem nec grauamen, & comedat cibaria conueniētia suæ naturæ, intantum q̄ non deueniat ad eructationē putridā vel corruptam, neq̄ ad sitim, & q̄ sentiat post cibum leuitatē, & q̄ cibaria sua talia existāt, q̄ permaneat mollis, & salubris naturæ, & istud regimen toto posse p̄seueret. Si autē aliquando incumbit necessitas comedere in horis calidis, minuatur de quantitate, eo q̄ virtus digestiua in tempore tali & hora debilis existit, p̄pter spar sionem naturalis caloris ad exteriora, & quando infrigidatur aer, & addatur & multiplicetur de quantitate, quia virtus digestiua tūc tēporis fortificatur, & vigoratur p̄p coadunationem & constrictionem innati caloris ad interiora & constrictionem pororum, & dico vobis dñe reuerende in veritate, q̄ si quis regeret se eo mō quo regit animal suū quod equitat, euaderet à multis & diuersis ægritudinibus, q̄m non reperitur homo qui non propinet suis equis annonam semper & omnibus horis cibandi in tali proportione, secundum q̄ cogitare & scire potest q̄d possit digerere atq̄ ferre competenter sine difficultate, & labore. Quia bene scit quilibet q̄ si inordinate cibaret vel superflue, aut fatigaret vltra debitum, & inordinatis horis, q̄ infirmaretur sine dubio, quod non faciat in seipsis, & sit quilibet attentus in suis motibus exercendis, q̄m est radix maxime in cōseruatione sanitatis suæ, & in plurib⁹ ægritudinibus expellendis. Et iam dixit nobilis Hippocras, q̄ qui vult suam sanitatem conseruare, vtatur exercitio, sed tali modo q̄ non percipiat dolorem in suis mēbris nec grauamen superfluū vel intensum. Sciendo q̄ non reperitur res in mundo quę possit motui & exercitio ordinato æquiparari, eo q̄ ex motu excitatur & augmētatur calor naturalis in omnibus mēbris, & nō est corpus alicuius hominis in quo non multū multiplicentur superfluitates aliquæ, & generētur, quāuis comedat tēperate & cibaria optima, & p̄fecta, nedū in facientibus cōtrariū, quę consumuntur exercitio et motu ordinato. Et expellitur ēt nocumentum ex motu & labore quod accidit ex malo regimine facto in maiori parte hominū. Et scitū est q̄ mot⁹ non sunt æquales, quia aliqui sunt graues, & alij fortes, & quidā existunt debiles. Motus aūt grauis est ille quo fortiter anhelitus permutatur cū anxietate, & ille q̄ fortior hoc existit nominat laboriosus atq̄ grauis valde, debilis vero nō ēducit permutationē vel alterationē in corpore. Et optimū quidem est in conseruatione sanitatis exercere atq̄ agere motus leues & nō laboriosos, & nō est conueniens vti exercitio, nisi facta & cōpleta digestiōe. Et post expulsionē supfluitatū primę & secūdæ digestionis, videlicet, & stercoris, & vrinæ, neq̄ debet fieri motus in forti calore, vel in superfluo frigore. Motus cōueniētes sunt in mane post exitū à somno & completa digestione, et facta expulsione dictarū superfluitatū, s. stercoris et vrinę. Dixit Gal. in regimine sanitatis, q̄ quemadmodū exercitiū est conueniens ante cibum, ita nociuum est valdē post cibum, & specialiter post superfluam satietatem. Sciēdo q̄ motus supfluus & coitus & balneū post cibū sunt ofa magni nocumenti, & spāliter illis qui hñt venas strictas naturaliter, quia illi sunt qui recipiūt & recipere possunt ex talibus multa nocumēta. Tñ sine nocumēto p̄t quilibet se mouere ambulando tm̄ quantū sua domus in lōgitudine extendit, ad hoc vt cibus descēdere possit facilius ad fundū stomachi, vbi digestio naturaliter celebrat. Et somnus est ex rebus q̄ multū adiuuāt digestionē, & maxime in illis q aslueti sunt dormire in die. Et de meliorib⁹, et vtlioribus rebus in regimine et cōseruatione sanitatis est nō addere cibū cibo donec primus sit digestus, & non comedere nisi post naturalē appetitū, neq̄ bibere debet nisi rationabiliter sitiat, q̄m multoties q̄plures hoies patiuntur sitim, & famē mendosam, & innaturalē, q̄ fames spāliter erit ex humore malo & mordicatiuo, qui mordicat orificiū stōi, & inde p̄creat fames, cui nullatenus est satisfaciēdū, & scias q̄ bibere aquā post cibū est vna ex rebus quæ multū destruunt digōnem, & nisi fuerit assuetus in mēsa anteq̄ comedat, & infra cibū nō bibat aquā simpliciē sine aliqua admixtione. Et de modis & ordinibus cōseruationis sanitatis est, expellere supfluitates in oī hora & tpe inquātū p̄t absq̄ retentione ipsarum, & nō p̄sumat quis comedere, nec balneū ītrare, nec coire, aut dormire, seu aliq̄d iter incipere, vel aliquē motū grauē facere, nisi prius dictas supfluitates toto posse conetur expellere, & postq̄ fecerit aut cōpleuerit aliquā ex dictis quinq̄ actionibus, sīr agere studeat illud idē; hoc est tentare dictas superfluitates expellere, & de ordinibus sīr & cōueniētib⁹ rebus i cōseruatione sanitatis, est vt q̄libet sciat & cognoscat naturā vniuscuiusq̄ sp̄erū ciborū, & de his & sup his q̄plures medici diuersos atq̄ varios ediderunt libros, eo q̄ est ex rebus magnę necessitatis in arte medicinæ.

Hoc dicit Gal. in lib. de Euchymia prope principium.

Exercitium quale exercitii hora.

Paulū p̄t quis ambulare post cibū, viliter, & cur.

Melius regit vnusquisque equum suum q̄m seipsum.

In hoc fine tres tractatus desiderari videntur,
quos paulo ante pollicitus est.

Explicit liber Abimeron Abynzoahar.

Registrum

INDEX TRACTATVVM
& Capitulorum libri Theizir Abimeron Abinzoahar Autore.

De conſeruanda ſanitate capitulum.

Tractatus primus de ægritudinibus capitis, & eſt continens capitula.xij. car.144
De ſcabie capitis, quod ſagrum nominatur. capi.i. 144
De tinea cutis capitis, cap.ij. 144
De alopicia.capi.iij. 144
De thiria.capi.iiij. 144
De caluitie occipitij.cap.v. 144
De ſciſſura capillorum.cap.vi. 144
De ſahaphati.cap.vij. 144
De canitie capillorū ſecundū diuerſa loca.capi.viij. 144
De mala diſpōne & figura capillorū capitis.cap.ix. 144
De furfuribus capitis, cap.x. 144
De pediculis.cap.xi. 144
De lendinibus, cap.xij. 144
Tractatus ſecundus eſt continens capitulum vnicū qđ eſt de ægritudinibus capitis accidentibus ab extrinſeco, ſicut à percuſſione.
Tractatus tertius, de ægritudinibus capitis eſt continens capitula ſex. 145
De dolore capitis ex frigiditate.cap.i. 145
De dolore capitis ex caliditate.cap.ij. 145
De dolore capitis ex humiditate.cap.iij. 145
De dolore capitis ex ſiccitate.cap.iiij. 145
De apoſtematibus panniculorum capitis.v. 145
De apoſtematibus cerebri & rhetis mirabilis.cap.vi. 146
Tractatus quartus.de ægritudinibus aurium continens capitula quinque. 146
De apoſtematibus aurium. cap.i. 146
De dolore auris & tinnitu.cap.ij. 146
De grauedine auris.cap.iij. 146
De percuſſione auris.cap.iiij. 146
De groſſitudine auris.cap.v. 146
Tractatus quintus.de ægritudine naſi, & eſt continens capitula quatuor. 146
De priuatione odoratus.cap.i. 146
De fętore narium.cap.ij. 146
De excoriatione & ſcabie quæ fit in naribus.capi.iij. 146
De polipo quod multoties vel qui multiplex nominatur. capitula.iiij. 146
Tractatus ſextus.de ægritudinibus oris continens capitula octo. 146
De diminutione & corruptione ſenſus & ſaporis lingue. capitu.i. 146
De apoſtemate ſeu inflatione lingue.cap.ij. 146
De duritie & difficultate motus lingue.cap.iij. 146
De apoſtematibus amygdalarum gule.cap.iiij. 146
De bothor.cap.v. 146
De conquaſſatione dentium.cap.vi. 146
De perforatione dentium.cap.vij. 147
De ſtupore vel alligatione vel congelatione dentium. capitu.viij. 147
Tractatus ſeptimus.de ægritudinibus labiorum & oris continens capitula ſex 147
De ſciſſuris labiorum.cap.i. 147
De alcola.capi.ij. 147
De nigredine lingue.cap.iij. 147
De fętore oris.cap.iiij. 147
De tortura oris.cap.v. 147
De corroſione labiorum.cap.vi. 147
Tractatus octauus.de ægritudinibus oculorum quę ſunt multe & eſt continens capitula trigintaria. 147
De halahol & eſt vt res vna videatur due.cap.i. 147
De inuerſatione palpebrarum.cap.ii. 147
De puſtulis & exituris & inflatiōe palpebrarū.ca.iii. 147
De ſcabie oculorum & granulis.cap.iiii. 147
De coniunctione ſeu ſigillatione palpebrarū.cap.v. 147
De pillis palpebrarum inuerſis.cap.vi. 147
De caſu pilorum palpebrarum.cap.vii. 147
De generatione platularum in palpebris.cap.viii. 147
De ordeolo in palpebris.cap.ix. 147
De fiſtula lachrymalium.cap.x. 147
De carne addita in angulo lachrymali.cap.xi. 148
De diminutione carnis in lachrymali.cap.xii. 148
De ægritudinibus accidentibus in ipſo oculo.ca.xiii. 148
De compoſitione oculorum.cap.xiiii. 148
De puſtulis & paruis apoſtematibus oculorū.ca.xv. 148
De variolis oculorum.cap.xvi. 148
De dilatatione pupille & eius cōſtrictione.cap.xvii. 148
De deſcenſu aquæ ad oculum.cap.xviii. 148
De extractione cataractarum ab oculis.cap.xix. 149
De conſtrictione vene ſeu pupille naturalis & non naturalis.cap.xx. 149
De debilitate viſus ex penuria & paupertate ſpirituum viſibilium procedente.cap.xxi. 149
De conſtrictione nerui obtici.cap.xxii. 149
De humiditatibus oculorum.cap.xxiij. 149
De ægritudinibus quæ fiunt in mutina ſeu albedine oculorum.cap.xxiiii. 149
De inflatione coniunctiue abſcę apate.cap.xxv. 149
De taſphea quæ eſt gutta rubea quæ fit in albedine oculorum.cap.xxvi. 149
De granulis generatis in albedine oculorū.ca.xxvii. 149
De febel.cap.xxviii. 149
De coniunctiua cum apoſtemate & ſine apoſtemate.capitu.xxix. 149
De nimia ſubtilitate ſpiritus viſibilis & ipſius groſſitie. capi.xxx. 149
De his quæ extrinſecus cadunt in oculos vel in nares vel in aures.cap.xxxi. 150
De animalibus ſubintrantibus in aurem.cap.xxxij. 150
De ſanguiſugis nares ſubintrantibus.capi. xxxiii. 150
Tractatus nonus.de ægritudinibus cerebri, et eſt cōtinens capitula viginti. 150
De ægritudinibus anterioris partis cerebri capi.i. 150
De ægritudinibus medie partis cerebri.cap.ij. 150
De mala complexione in media cellula interioris cerebri capi.iii. 150
De paſſionibus quæ fiunt in parte poſteriori cerebri. capitu.iiii. 150
De ægritudinibus & omnibus ſuis accidentibus proueni entibus ex deſtructione ſeu corruptione complexionis totius cerebri.cap.v. 150
De curatione puncture nerui.cap.vi. 150
De epilepſia procedente â cerebro.cap.vii. 151
De epilepſia procedente ex colligantia aliorum membrorum à cerebro & melancholia.cap.viii. 151
De melancholia myrachia quæ fit à partibus inferioribꝰ. cap.ix. 151
De oppilatione.cap.x. 152
De aploplexia.cap.xi. 152
De congelatione.cap.xii. 152
De ſubet.cap.xiii. 152
De firſen calido cum alienatione.cap.xiiii. 153
De priuatione intellectus ex frigiditate.cap.xv. 153
De mania.cap.xvi. 153
De humiditate quæ oritur in cellula anterioris cerebri & circa cerebrum.cap.xvii. 153
De ſcothomia q̄ in arabico dicitur abſcedar.cap.xviii. 153
De dolore totius capitis qui quidem in arabico dicitur baidda.capi.xix. 154
De emigranea quę in arabico dicitur ſechichia.ca.xx. 154
Tractatus decimus.de ægritudinibus colli, & eſt continens octodecem. 154

De oppilatione.cap.i. 154
De relaxatione.cap.ii. 155
De ſpaſmo.cap.iii. 155
De tremore.cap.iiii. 155
De ægritudinibus ſpondilium colli.cap.v. 155
De diſlocatione ſpondilium colli.cap.vi. 155
De ægritudinibus nuche.cap.vij. 155
De apoſtemate nuche.cap.viii. 155
De oppilatione nuche.cap.ix. 156
De apoſtematibus quæ fiunt circa guttur.cap.x. 156
De ſolutione continuitatis colli.capi.xi. 156
De inflatione facta in epigloto.cap.xii. 156
De ſquinantia.cap.xiii. 157
De apoſtematibus accidentibus cannę pulmonis.capit.xiiii. 157
De raucedine vocis.cap.xv. 157
De puſtulis in meri,ſeu in yſofago.cap.xvi. 157
De corruptione & putrefactione in gula & meri,& eorū partibus adiacētibus in tēpore epidimię.cap.xvii. 157
De priuatione ſenſus & motus & de relaxatione meri & yſofagi.cap.xviii. 157
Tractatus vndecimus de ægritudinibus pulmonis, & eſt continens capitula tria. 160
De catarro deſcendente ad pulmonem.cap.i. 160
De apoſtemate pulmonis.cap.ii. 160
De tuſſi,quæ prouenit a mala complexione,& de omnibus alijs ſpeciebus.cap.iii. 160
Tractatus duodecimus,de ęgritudinibus cordis,& eſt continens capitula ſeptem. 160
De ægritudinibus cordis in generali.cap.i. 160
De tremore cordis,qui arabice dicitur altadech. capit.ii. 160
De chardiaca.cap.iii. 160
De aqua,quæ congregaſ in marſupio cordis,cap.iiii. 161
De pelliculis,quæ fiunt in marſupio cordis.cap.v. 161
De hectica cordis.cap.vi. 161
De apoſtemate quod fit in marſupio cordis.cap.vii. 161
Tractatus decimustertius,de ęgritudinibus hepatis & ſplenis,& eſt cōtinēs capitula ſex. 161
De hepate & de tribus ſpeciebus hidropiſis.cap.i. 161
De apoſtemate hepatis.cap.ii. 161
De oppilatione hepatis.cap.iii. 161
De dolore hepatis.cap.iiii. 161
De ægritudinibus ſplenis.cap.v. 161
De icteritia citrina.cap.vi. 162
Tractatus decimusquartus, de ęgritudinibus,quæ fiūt in ſiphac,& eſt cōtinēs capitula duo. 162
De ſciſſura ſiphac & exitu inteſtini.cap.i. 162
De vulnere ventris & inteſtinorum.cap.ii. 162
Tractatus decimusquītus, de paſsionib⁹ ſtomachi, & eſt cōtinens capitula ſex. 162
De hectica ſtomachi,cap.i. 162
De apoſtemate ſtomachi,cap.ii. 163
De veruca,quæ oritur in ſtomacho,cap.iii. 163
De ficu,quæ fit in ſtomacho,quę in arabico dicitur dubelati.cap.iiii. 163
De humoribus diuerſis imbibitis in phlegmatico ſtomacho.cap.v. 163
De motu ſtomachi,qui dicitur in arabico folab,latine vero ſingultus.cap.vi. 164
Tractatus decimuſſextus,de ægritudinib⁹ pectoris & diafragmatis,continens capitula ſeptē. 164
De apoſtemate pectoris & priuatione anhelitus.capitu.i. 164
De vlceribus & ſciſſuris q̄ fiunt in pectore.cap.ii. 164
De ſcabuſia.i.de pleureſi.cap.iii. 165
De apoſtemate lateris,cap.iiii. 165
De ſciſſura venarum pectoris,cap.v. 165
De apoſtematibus,q̄ fiunt in panniculo,quod diuidit pectus in longitudine in duo.cap.vi. 165
De paſsionibus diafragmatis,cap.vii. 166
Hæc ſunt capitula ſecundi libri, qui continet tractatus ſeptem, quorū tractatuum primus continet capitula ſex. 166
De ægritudinibus inteſtinorum generalibus,cap.i. 166
De debilitate virtutis expulſiuę inteſtinorum,cap.ii. 166
De ventoſitate inteſtinorum,cap.iii. 167
De retentione fecum & ſuis ſpeciebus.cap.iiii. 167
De excoriatione inteſtinorum.cap.v. 167
De hemorroydis.cap.vi. 167
Tractatus ſecundus,de ęgritudinibus renum & veſicę & virgę,& continet capitula octo. 167
De renibus in vniuerſali,cap.i. 167
De lapide renum,cap.ii. 167
De reſtrictione ſanguinis,qui exit de uirga.cap.iii. 168
De lapide veſicę.cap.iiii. 168
De apoſtemate renum.cap.v. 168
De mala complexione renum.cap.vi. 168
De ſolutione continuitatis renum & veſicę.cap. vii. 169
De debilitate veſicæ & exitu inuoluntario urinæ,capitu.viii. 169
Tractatus tertius,de raicis, & continet capitula quinque. 169
De teſticulis â ſterilitate,quæ ex mala complexione ipſorum procedit,cap.i. 169
De apoſtemate teſticulorum,cap.ii. 170
De mala complexione ſicca teſticulorum.cap.iii. 171
De crepatura,cap.iiii. 171
De ægritudinibus,quæ fiunt in burſa teſticulorum, capitu.v. 171
Tractatus quartus, de ægritudinibus uirgę, & eſt continens capitula quatuor. 171
De oppilatione quę fit in uirga cauſa lapidis uel alicuius alterius rei.cap.i. 171
De priuatione ſenſibilitatis uirge.cap.ii. 171
De foraminibus,quæ fiunt in virga.cap.iii. 171
De expulſione ſpermatis,cap.iiii. 171
Tractatus quintus,de ægritudinibus uuluę & matricis,& eſt continens capitula octo. 171
De ſterilitate propter malam complexionem.cap.i. 171
De apoſtemate matricis,cap.ii. 172
De corroſione matricis,cap.iii. 172
De diſlocatione matricis,cap.iiii. 172
De fluxu menſtruorum,cap.v. 172
De retentione menſtruorum,cap.vi. 172
De oppilatione & ſigillatione,quę accidit collō matricis, capitu.vii. 172
De laniatione matricis,cap.viii. 172
Tractatus ſextus,de ęgritudinibus oſsium, & eſt cō tinens capitula quinque. 172
De mala complexione & fractura oſsis,cap.i. 172
De ſuperadditione oſsis,cap.ii. 173
De ſciſſura oſsis in longitudine,cap.iii. 173
De fractura oſsis cauſa doloris,cap.iiii. 173
De ingroſſatione oſsis prętер naturam,cap.v. 173
Tractatus ſeptimus, & eſt cōtinens capitula. xxxvii. 174
De ægritudinibus,quæ accidūt vniuerſaliter in carne & cute totius corporis,ſicut ſunt veſicæ & pruritus & huiuſmodi.capitu.primum. 174
De pruritu in particulari,cap.ii. 174
De variolis & morbillis.cap.iii. 174
De morphea alba,quę non rubeſcit propter fricationem, nec aliqua alia cauſa.cap.iii. 175
De morphea alba quæ rubeſcit ex fricatione.cap.v. 175
De morphea nigra.cap.vi. 175
De granulis paruis q̄ accidūt in toto corpore.ca.vii. 175
De veſicis duris,quę arabice dicūtur alcella,ideſt petroſe.capitu.viii. 175
De verucis & poris.cap.ix. 175
De tineoſitate.cap.x. 175
De corruptione & excoriatione cutis,cap.xi. 175

De

De lepra, cap. xii. 175
De cadar & de feleg. cap. xiii. 176
De feleg. i. de paralisi in particulari, cap. xiiij. 176
De spasmo, cap. xv. 176
De pulsatione, cap. xvi. 177
De saltu. cap. xvij. 177
De tremore, cap. xviij. 177
De asso ab, qui latine dicuntur pedoscelli, cap. xix. 177
De vena quę dicitur mediana, et est ęgritudo quę pro maiori parte accidit nigris, cap. xx. 177
De verme qui oritur sub cuti, & de cōbustione ipsius. capitu. xxi. 177
De vermibus qui oriuntur in intestinis, cap. xxii. 177
De cucurbitinis, cap. xxiii. 177
De vermibus minutis & paruis qui oriuntur in inferiori parte intestinorum, cap. xxiiii. 177
De varicibus, cap. xxv. 177
De elefantia, cap. xxvi. 177
De cancro, cap. xxvij. 177
De doloribus iuncturarum, cap. xxviij. 178
De dolore qui fit in substantia intestini, cap. xxix. 178
De dolore qui fit ex labore & fatigatione, cap. xxx. 178
De podagra quę arabice dicitur anancras. cap. xxxi. 178
De scissuris quæ accidunt manibus et pedibus & alijs mēbris, cap. xxxij. 178
De ægritudinibus vnguium, cap. xxxiij. 178
De sciatica, cap. xxxiiij. 178
De doloribus hipocundriorum, cap. xxxv. 178
De apostematibus quæ fiunt sub spatula dextra vel sinistra, & est inter profundum apostema. ca. xxxvi. 178
De apostematibus quæ dicuntur doggā. cap. xxxvij. 178

Liber tertius continet tractatus tres, quorū tractatuū primus continet capitula tredecim. 179
De febribus ephemeris, cap. i. 179
De febre cholerica seu tertiana, cap. ij. 179
De febre quotidiana phlegmatica, cap. iii. 179
De sanguinea febre, cap. iiij. 179
De melancholica febre, cap. v. 179
De febre quæ fit ex cholera vitellina prasina aut erugi-nosa. cap. vi. 180
De cura febris tertianę non purę, quę fit ex cholera mixta phlegmati. cap. vij. 180
De febribus compositis, cap. viij. 180
De signis febris tertianę, cap. ix. 180
De signis febris sanguineę, cap. x. 180
De signis febris quotidianę, cap. xi. 180
De signis febris quartanæ. cap. xij. 180
De febra hectica & signis & cura eius, cap. xiij. 180
Tractatus secundus. de crisi & est continens capitula duo. 181
De diebus creticis, cap. i. 181
De signis & accidentibus ipsius crisis, cap. ij. 181
Tractatus tertius. de epidimia & continet capitula quatuor. 181
De epidimia q̄ prouenit ex corruptione aeris, cap. i. 181
De epidimia q̄ puenit ex aqua putrida & fetida. ca. ii. 182
De squinātia & dislocatione spōdilium colli euentē ex quadam corruptione aeris, cap. iii. 182
De cura seu prę seruatione à periculo male aquę, c. iiii. 182

Finis Tabulæ.

REGISTRVM

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z AA.

Omnes quaterniones, præter R Quinternionem, Et S duernionem, AA vero Ternionem.

Venetijs apud hæredes Lucæantonij Iuntæ.
Anno Domini M D L I I I.